

Cross-border Programme Serbia-Montenegro

ПРОГРАМ ПРЕКОГРАНИЧНЕ САРАДЊЕ
СРБИЈА - ЦРНА ГОРА
у оквиру Инструмента
за предприступну помоћ (ИПА)

CROSS-BORDER PROGRAMME
SERBIA - MONTENEGRO
in the framework of the Instrument
for Pre-accession Assistance (IPA)

*Компонента II за период
2007-2013*

*Component II for the period
2007-2013*

Овај пројекат је суфинансиран од стране ЕУ
This project is co-funded by the EU

Програм прекограничне сарадње Србија-Црна Гора

Програм прекограничне сарадње Србија-Црна Гора се финансира из средстава Инструмента за претприступну подршку (ИПА) и то у оквиру Компоненте II овог инструмента – Прекогранична сарадња.

Земље кориснице ИПА-е су Албанија, Босна и Херцеговина, Македонија, Србија, Хрватска, Црна Гора и Турска. Процес европских интеграција подразумева међусобну сарадњу у областима од заједничког интереса, с обзиром да је она основ стабилности, економског развоја и добросуседских односа. Регионална сарадња је основни елемент процеса стабилизације и придруживања за земље Западног Балкана. Капацитет и спремност ових земаља да се у потпуности ангажују на активностима регионалне сарадње кључни је показатељ њихове способности да се носе са обавезама које подразумева процес придруживања. Један од најважнијих инструмената Европске уније усмерених ка унапређењу регионалне сарадње на Западном Балкану је прекогранична сарадња.

Главни циљ прекограничне сарадње између земаља западног Балкана у оквиру ИПА-е је допринос помирењу и изградњи добросуседских односа кроз заједничке локалне и регионалне иницијативе у пограничним областима.

У оквиру ИПА, за Програм прекограничне сарадње Србија-Црна Гора за период 2007-2013 укупно је на располагању из буџета Европске уније 8.1 милиона евра. Овај новац се путем отворених конкурса, тзв. Позива за достављање пројектних предлога (енг. Call for Proposals) ставља на располагање потенцијалним корисницима средстава који обухватају следеће категорије: локалне самоуправе и њихове институције, асоцијације општина, развојне агенције, организације за подршку бизнису и социјални партнери, туристичке и културне организације и асоцијације, невладине организације укључујући организације Црвеног крста и Црвеног полумесеца, јавне и приватне организације за подршку радној снази, институције за образовање одраслих, државна тела/институције или агенције, тела и организације (укључујући НВО) за заштиту природе, јавна предузећа одговорна за управљање водама, хитне службе и службе за заштиту од пожара, школе, факултети, медији, универзитети и истраживачки центри, међународне и међувладине организације итд.

Cross-border Programme Serbia-Montenegro

Cross-border Programme Serbia-Montenegro is financed by the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA), under its Component II – Cross-border Cooperation.

IPA beneficiary countries are: Albania, Bosnia and Herzegovina, FYR Macedonia, Serbia, Croatia, Montenegro and Turkey. The European integration process implies mutual cooperation in areas of common interest, considering the good cooperation as the basis of stability, economic development and good-neighborly relations. Regional cooperation is an essential element of the Stabilization and Association process for the Western Balkan countries (WB). Their capacity and readiness to fully engage in regional cooperation is a key indicator of their ability to cope with European obligations and to eventually join the European Union. One of the most important tools aimed at improving regional cooperation in the WB is cross-border cooperation (CBC).

The main aim of IPA CBC among WB countries is to help reconciliation and to foster good neighboring relations through joint local and regional initiatives in border areas.

Under IPA, total budget available for the Cross-border Programme Serbia-Montenegro for period 2007-2013 is EUR 8.1 milion. These funds are made available through open Calls for Proposals to potential beneficiaries of the programme which encompass the following: local governments and their institutions, associations of municipalities, development agencies, business support organizations and social partners, tourism and cultural organizations/associations, non-governmental organizations, including the Red Cross and Red Crescent national societies, public and private bodies supporting the workforce, vocational and technical training institutions, national authorities/institutions or state agencies, bodies and organizations (including NGOs) for nature protection, public bodies responsible for water management, fire/emergency services, schools, colleges, media, universities and research centers, international inter-governmental organizations, etc.

This project is co-funded by the EU

Први позив за достављање пројектних предлога

Први позив за достављање пројектних предлога за Програм прекограничне сарадње Србија – Црна Гора расписан је 25.06.2009. године, а затворен је 23.09.2009. године. У том року је укупно поднесено 56 предлога пројеката, док је један пројекат припео након дефинисаног рока за подношење апликација.

Оцењивање пројектних предлога је започело састанком за отварање поднесених пакета 05.10.2009. године, а наставило се са провером административне прихватљивости, као и оцењивањем комплетног пројектног предлога. Финални извештај о оцењивању пројектних предлога поднесених у оквиру првог Позива усвојен је од стране Делегације Европске уније 02.08.2010. године.

У оквиру првог позива на располагању је било 1,980,000.00 ЕУР, од чега је у за пројекте у Републици Србији на располагању било 900,000.00 ЕУР, док је за пројекте у Црној Гори на располагању било 1,080,000.00 ЕУР (финансијске алокације за 2007 и 2008). Укупно тражени износ средстава у оквиру првог позива је износио 4.38 пута већи од расположивог износа (8,680,215.50 ЕУР)

Износ средстава захтеваних у Црној Гори и Србији

Од поднесених 56 пројектних предлога 33 су потпадала под Меру И.1 Повећање продуктивности и конкурентности привредних, руралних, културних и природних ресурса Програмске области, док су 23 пројектна предлога поднесена у оквиру Мере И.2 Прекограничне иницијативе усмерене на размену људи и идеја како би се побољшала сарадња стручне јавности и цивилног друштва.

Захтевана средства по мерама:

	Србија	Црна Гора	УКУПНО
Мера 1.1	3,566,229.85	3,177,720.97	6,743,950.82
Мера 1.2	1,017,278.74	918,985.94	1,936,264.68

Процент/износ уговорених средстава по мерама

First call for project proposals

The first Call for Proposals was launched on June 25, 2009 and was closed on September 23, 2009. Total of 56 applications were submitted before the deadline. Total of 1 application was submitted after the deadline.

The evaluation started with the Opening Session, which was held on October 5, 2009 and continued with the administrative check carried out by the JTS, as well as with the assessment of the quality of applications. The Evaluation Report on the full application evaluation was adopted by the Delegation of the European Union on August 2, 2010.

The total amount available under the 1st Call for Proposals was 1,980,000 EUR out of which 900,000 EUR were available for applicants from the Republic of Serbia and 1,080,000 EUR for applicants from Montenegro (financial allocations for 2007 & 2008). A total fund requested within the 1st Call for Proposals was 4.38 times more than were available (8,680,215.50 EUR).

Amount requested for projects Montenegro and the Republic of Serbia

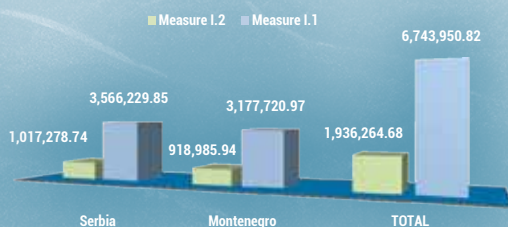

Out of 56 applications 33 have applied for Measure 1.1. Improving productivity and competitiveness of the area's economic, rural, cultural and environmental resources, 23 for Measure 1.2 Cross-border initiatives targeting the exchange of people and ideas to enhance the professional and civic society cooperation.

Requested funds per measure:

	Serbia	Montenegro	TOTAL
Measure 1.1	3,566,229.85	3,177,720.97	6,743,950.82
Measure 1.2	1,017,278.74	918,985.94	1,936,264.68

Percentage/Amount of contracted fund per Measure

Износ уговорених средстава по земљи

Amount of contracted funds per country

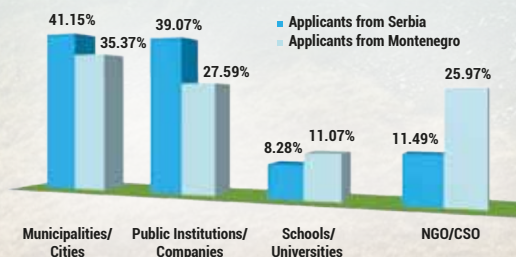
Укупан износ од 892,765.34 ЕУР је уговорен за реализацију пројектних активности, у оквиру 13 пројеката, који ће спровести на територији Републике Србије, док је укупан износ од 840,526.93 ЕУР одређен за 13 пројеката чије ће се активности реализовати у Црној Гори. У процентима, од укупно 1,733,292.27 ЕУР, 51.51% је уговорено средстава за пројекте у Републици Србији, док је 48.49% уговорено за реализацију пројеката у Црној Гори.

The total amount of 892,765.34 EUR was contracted for 13 projects that will take place in the Republic of Serbia project partners and a total of 840,526.93 EUR for 13 projects that will be implemented in Montenegro. In percentages, out of 1,733,292.27 EUR 51.51% is contracted for the projects in the Republic of Serbia and 48.49% is contracted for the projects in Montenegro.

Процент уговорених средстава по типу апликанта из Црне Горе, односно Републике Србије

Percentage of contracted funds per type of beneficiary from Montenegro/Serbia

	Бр. из СРБ	Износ средстава РС	% РС	Бр. из ЦГ	Износ средстава ЦГ	% ЦГ
Општине/ Градови	3	367,408.89	41.15	3	297,312.46	35.37
Јавне установе/ предузећа	4	348,832.41	39.07	3	231,910.72	27.59
Школе/ Универзитети	2	73,901.20	8.28	3	93,014.25	11.07
НВО/ОЦД	4	102,622.84	11.49	4	218,289.50	25.97

	N ^a from SRB	Amount SRB	% SRB	N ^a from MNE	Amount MNE	% MNE
Municipalities/Cities	3	367,408.89	41.15	3	297,312.46	35.37
Public Institutions/ Companies	4	348,832.41	39.07	3	231,910.72	27.59
Schools/ Universities	2	73,901.20	8.28	3	93,014.25	11.07
NGO/CSO	4	102,622.84	11.49	4	218,289.50	25.97

**Листа одобрених пројеката финансирањих
у оквиру првог Позива**

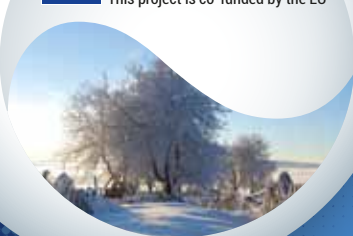
Ред. бр.	Назив пројекта
	Корисници из Црне Горе
	Корисници из Републике Србије
1	Одрживи туризам за једнаке шансе
	Општина Беране; Холандска развојна организација; Туристичка организација Општине Беране.
	Општина Пријепоље; Туристичка организација Пријепоље; Регионална развојна агенција "Златибор" Ужице.
2	Златиборско - Комски пашњаци
	Општина Андријевица; НВО Група фармера Андријевица;
	Општина Чајетина; НВО Удружење узгајивача стоке "Златиборски сименталац" Чајетина.
3	Заједно за природу
	ФОРС Монтенегро; Комунална полиција Никшић; Агенција за заштиту природе Никшић.
	Јавно комунално предузеће "Чистоћа" Краљево
4	Смањење губитака и оптимизација система водоснабдијевања
	Јавно предузеће "Водовод и канализација" Никшић
	Јавно предузеће "Водовод и канализација" Ужице
5	Одрживи развој бициклизма
	Општина Пљевља; Бициклистички клуб Рудар Пљевља.
	Град Краљево; Планинарски бициклистички клуб "Чикер" Краљево
6	Због дјеце без граница
	Центар за подршку дјечи и породици, Бијело Поље; Општина Бијело Поље.
	Центар за социјални рад Прибој
7	Развој географског информационог система (ГИС) водоводне и канализационе мреже
	Јавно предузеће "Водовод и канализација" Никшић
	Јавно предузеће "Водовод и канализација" Ужице

**List of awarded projects financed
under the 1st Call for Proposals**

Sec. No.	Title of the Action
	Beneficiaries from Montenegro
	Beneficiaries from the Republic of Serbia
1	Sustainable Tourism for Equal Chances
	Berane Municipality; Dutch Development Organisation; UNDP; Tourist Organisation of Berane.
	Prijepolje Municipality; Tourist Organisation of Prijepolje; Regional Development Agency "Zlatibor" Užice.
2	Zlatibor - Komski Pastures
	Andrijevica Municipality; NGO Farmers Group Andrijevica;
	Čajetina Municipality; NGO Association of simmental cattle breeders "Zlatiborski simentalac", Čajetina.
3	Together for Nature
	FORS Montenegro; Communal Police Nikšić; Agency for Environmental Protection Nikšić.
	Public Utility "Čistoća" Kraljevo
4	Reduction of Loses and Optimization of Water Supply System
	Public Enterprise "Vodovod i kanalizacija" Nikšić
	Public Enterprise "Vodovod i kanalizacija" Užice
5	Sustainable Biking Development
	Pljevlja Municipality; Cycling club Rudar Pljevlja.
	City of Kraljevo; Mountain biking club "Čiker" Kraljevo
6	Without Border because of Children
	Centre for Support to Children and Family, Bijelo Polje; Bijelo Polje Municipality.
	Centre for Social Welfare Priboj
7	Development of Geographic Information System (GIS) of Water Supply and Sewerage Network
	Public Enterprise "Vodovod i kanalizacija" Nikšić
	Public Enterprise "Vodovod i kanalizacija" Užice

This project is co-funded by the EU

Ред. бр.	Назив пројекта
	Корисници из Црне Горе
	Корисници из Републике Србије
8	Подстицање економског развоја кроз унапређење ИТ и институционалних капацитета локалних самоуправа
	НВО Едуцо Центер Подгорица
	НВО Форум грађанске иницијативе ФОРЦА, Пожега
9	Заједно кроз екологију и спорт према здравој Европи
	Средња стручна школа "17. септембар" Забљак
	Гимназија Краљево
10	Школа за фармере
	НВО Центар за развој аграра; Завод за запошљавање Црне Горе, Биро рада Бијело Поље
	НВО Агрономски центар, Прибој; Национална служба за запошљавање, Филијала Пријепоље
11	Боља сарадња за бољу будућност
	Факултет за менаџмент у саобраћају и комуникацијама, Беране
	Интернационални универзитет у Новом Пазару
12	Развој заједнице кроз образовање
	Јавна предшколска установа "Сестре Радовић" Колашин; НВО Родитељи за ученике Црна Гора
	"Денизен" центар за грађански активизам Сврљиг
13	Сарадња брише границе
	НВО "Бонум", Пљевља; НВО "Женска област у Пљевљима"; НВО "Удружење грађана Буковица".
	Центар за истраживања у политици "Аргумент"

Sec. No.	Title of the Action
	Beneficiaries from Montenegro
	Beneficiaries from the Republic of Serbia
8	Fostering Economic Development through Enhancing IT and Institutional Capacity Building of Local Governments
	NGO Educo Center Podgorica
	Forum of civil action FORCA, Pozega
9	Together Through Ecology and Sports towards Healthy Europe
	Secondary Coeducational School "17. septembar" Zabljak
	Grammar School Kraljevo
10	School for Farmers
	NGO Centre for Development of Agriculture, Bijelo Polje; Employment Agency of Montenegro, Bijelo Polje Department
	NVO Agronomic Center, Priboj; National Employment Service, Branch Office Prijepolje
11	Better Cooperation for Better Future
	Faculty for Management in Traffic and Communications, Berane
	International University of Novi Pazar
12	Community Development through Education
	Public preschool institution "Sestre Radović" Kolašin; NVO Parents for pupils, Montenegro
	"Denizen" Centre for Civic Activism Svrlijig
13	Cooperation Erases the Border
	NGO "Bonum", Pljevlja; NGO "Pljevljas' women area", Montenegro; NGO "Association of citizens Bukovica".
	Center for Research in Politics "Argument", Prijepolje

This project is co-funded by the EU

Пројекат Одрживи туризам за једнаке шансе

Приједлог пројекта „Одрживи туризам за једнаке шансе“ је припремљен, након анализе заинтересованих страна, анализе проблема у складу са ефикасним управљањем пројектним циклусом. Добра сарадња представника туристичких организација из ова два града, прије свега претходних руководиоца ових институција, значајно је допринијела партнерству на пројекту. Искуства стечена кроз имплементацију пројекта показују да је избор правих партнера од великог значаја за саму имплементацију пројекта.

Када су потешкоће у питању, наравно да их је било, оне су се огледале већином кроз техничка питања која су отежавала реализацију активности па до изазова у процесу набавки у складу са ЕУ процедурама (Практични водич за уговорне процедуре за спољне акције Европске уније). Један од изазова је и изградња људских капацитета, па и препознавање тих капацитета, од стране институција система када је писање и имплементација пројекта у питању. У превазилажењу потешкоћа треба истаћи значајну помоћ представника Заједничког техничког секретаријата. Сарадњу са досадашњим партнерима планирамо наставити у будуће.

Програм прекограничне сарадње Србија-Црна Гора даје значајан допринос изградњи и унапређењу добрих међусусједских односа. Савјет онима који први пут аплицирају за средства је да заиста обрате посебну пажњу на партнерства у пројекту, јер није добро по сваку цијену направити предлог пројекта и добити средства, јер су у фази имплементације та партнерства, тако рећи, на испиту, па самим тим и успјешна имплементација пројекта зависио о томе.

Пројекат „Одрживи туризам за једнаке шансе“ је унаприједио туристичку понуду Берана и Пријепоља.

Оља Стојановић, пројект менаџер

Мера 1.1: Побољшање продуктивности и конкурентности економских, руралних, културних и природних ресурса у програмској области.

Назив пројекта: Одрживи туризам за једнаке шансе

	Вредност пројекта	Допринос Европске уније
Црна Гора	€ 180,977.94	€ 153,526.60
Република Србија	€ 178,906.14	€ 152,016.55
УКУПНО	€ 359,884.08	€ 305,543.15

Корисник средстава у Црној Гори:

- Општина Беране

Партнери:

- СНВ, Холандска развојна организација
- УНДП
- Туристичка организација општине Беране

Корисник средстава у Србији:

- Општина Пријепоље

Project Sustainable Tourism for Equal Chances

In accordance with Project Cycle Management, after stakeholder and problem analysis, a project proposal of the project “Sustainable Tourism for Equal Chances” was created in order to be submitted within the first call for proposals under the Cross-border Programme Serbia-Montenegro. A good cooperation among two LTO's and mainly among representatives of these institutions has greatly contributed to the project partnership. Experience in the project implementation shows that selection of partners is of enormous significance for the successful implementation of the project.

Difficulties were also present and mainly reflected in the technical issues that complicated the realization of activities, as well as challenges in the procurement procedures which are in accordance with the EU procedures (Practical Guide to Contract Procedures for EU External Actions). Having in mind project writing and implementation, one of the challenges was also building of human capacities, as well as recognizing those capacities, from institutions of system. In overcoming these difficulties I want to stress the assistance provided by the Joint Technical Secretariat for the CBP Serbia-Montenegro staff.

Cross-border Programme Serbia-Montenegro gives an enormous contribution to the establishment of good neighborly relations. My advice to those who want to apply for funds for the first time is to really pay attention to selection of reliable partners. However, it is not good to prepare a project proposal at all costs without considering a selection of partner, because in the implementation of such projects the partnership is at the real tests and can jeopardize the successful implementation of the project.

The project “Sustainable Tourism for Equal Chances” has improved the tourism offer in Berane and Prijepolje.

Olja Stojanović, Project Manager

Measure 1.1 Improving the productivity and competitiveness of the area's economic, rural, cultural and environmental resources.

Project title: Sustainable Tourism for Equal Chances (STEC)

	Total eligible costs of the Action	EU contribution
Montenegro	€ 180,977.94	€ 153,526.60
Republic of Serbia	€ 178,906.14	€ 152,016.55
TOTAL	€ 359,884.08	€ 305,543.15

Functional lead beneficiary in Montenegro:

- Municipality Berane

Partners:

- SNV, Netherlands Development Organisation
- United Nations Development Programme (UNDP)
- Tourist organization Berane

Lead beneficiary in Republic of Serbia:

- Municipality Prijepolje

Партнери:

- Туристичка организација Пријепоље
- Регионална развојна агенција "Златибор" Ужице

Подручје имплементације:

- Црна Гора - Општина Беране
- Република Србија - Општина Пријепоље

Трајање пројекта:

- 01.12. 2010-30.11.2012

Циљ пројекта:

- Овај пројекат има за циљ да допринесе јачању прекограничне сарадње у туризму и развоју производње, што резултира повећању конкурентности региона у сектору очувања природе и културног туризма. Специфични циљ пројекта је побољшање квалитета туристичке понуде у Беранама и Пријепољу.

Резултати пројекта:

1. Наградња туристичке инфраструктуре малих размера и њених капацитета;
2. Унапређење сарадње и јачање капацитета локалних туристичких чинилаца две општине;
3. Стварање заједничке туристичке понуде;
4. Успостављање заједничке промоције и маркетинга региона;

Главне пројектне активности:

- ТО Беране опремљена компјутерском опремом
- Израђен фото албум туристичких потенцијала Берана
- Израђен каталог заједничких туристичких вредности региона
- Израђен приручник о одржавању стаза
- 135 километара природних стаза су маркиране и покривене ГИСом
- Израђене и штампане туристичке мапе засноване на ГИС-у
- 10 људи обучено у вези са ГИСом
- 30 особа обучено у области интегралним управљањем дестинацијама
- Учешће на сајму туризма у Београду и Будви
- Успостављена заједничка интернет презентација
- Туристички инфо центар у Пријепољу је успостављен и просторије адаптиране
- 40 људи обучено за управљање догађајима
- 30 туристичких знакова постављено

Partners:

- Tourist Organization of Prijepolje
- Regional Development Agency Zlatibor

Location(s) of the action:

- Montenegro - Berane municipality
- Republic of Serbia - Prijepolje municipality

Total duration of the action:

- 01 Dec. 2010 - 30 Nov. 2012

Objectives of the action: Overall objective(s)

- To contribute to the strengthening of cross-border collaboration in tourism destination and product development, resulting in increased competitiveness for the region in the nature based and cultural tourism sectors. Specific objective - Improved quality of tourism offer in Berane and Prijepolje.

The results of the project:

1. Upgraded small scale tourism infrastructure and infrastructure related capacities
2. Improved cooperation and strengthened capacities of local tourism stakeholders of two municipalities.
3. Created joint tourism package.
4. Established joint promotion and marketing of the region

Project outputs:

- TO Berane equipped with computer equipment
- Photo album of tourist potential of the municipality Berane is produced
- Joint marketing materials are produced
- Trail maintenance manual is produced
- 135 km of nature trails are marked and covered by GIS
- GIS maps of tourism activities in the region created
- 10 people trained in GIS
- 30 individuals trained in destination management
- Joint participation and promotion of the area at relevant tourism fairs
- Joint Website established
- Tourist information Centre (TIC) in Prijepolje is formed and adapted.
- 40 people trained to manage events
- 30 tourist signs were installed

Пројекат Златиборско - Комски пашњаци

До идеје за овај пројекат смо дошли после једне студијске посете Швајцарској где смо се упознали са разним моделима приватно – јавног партнерства, који су формирано са циљем унапређења сточарства. Након контакта са представницима општине Андријевица идеја се "искристализовала".

Партнерство са општином Андријевица је започело са реализацијом овог пројекта, а настало је кроз контакте на инфо данима које је организовао Заједнички технички секретаријат.

Највећа корист од програма прекограничне сарадње је пре свега обнављање покинутих веза и креирање нових. Посебан значај имају искуства у грађењу партнерства и размени знања и искустава како међусобно са партнерима, тако и са другим партнерима и сарадницима из Европске уније. Обзиром на компатибилност привреда, овај програм ствара могућности градње партнерстава ради наступа на трећим тржиштима и промоцији инвестиционих и других потенцијала прекограничног подручја.

Након реализованог једног пројекта, саветовали би будућим апликантима да највећи пажњу обрате при грађењу партнерстава, а посебно да правилно сагледају ризике на свим нивоима. Такође бих препоручио што детаљније дефинисање показатеља реализације пројекта, како би се могло ефикасно спроводити праћење имплементације пројекта.

Из нашег искуства знамо да понекад наизглед једноставне ствари могу да представљају значајну препреку за имплементацију пројекта. Посебно бих нагласио велику важност редовне комуникације међу партнерима и утврђивања детаљних задужења и одговорности сваког појединачног члана пројектног тима.

Милоје Рајовић, пројект менаџер

Мера 1.1: Побољшање продуктивности и конкурентности економских, руралних, културних и природних ресурса у програмској области.

Назив пројекта: Златиборско - Комски пашњаци

	Вредност пројекта	Допринос Европске уније
Црна Гора	€ 101,416.79	€ 85,950.73
Република Србија	€ 133,694.00	€ 110,990.00
УКУПНО	€ 235,110.79	€ 196,940.73

Project Zlatibor - Komski pastures

We came up with the project idea after a study visit to Switzerland, where we were introduced with the various models of private - public partnerships, which are formed with the purpose of improving of cattle breeding. After meeting with community leaders from Andrijevica, the project idea became "crystallized."

The Partnership with the municipality Andrijevica began with the realization of this project, and it begun from Info Day which was organized by the Joint Technical Secretariat.

The biggest benefit of the cross-border cooperation is primarily related to re-establishing broken relationships and creating new ones. Particularly significant experience is in building partnerships and exchange knowledge and experiences with each other as partners, and with the other partners and associates from the EU. Having in mind compatibility of economies, this Programme creates opportunities for building partnerships in accession on international market and promotion of investments in other potential cross-border area.

After project realisation, we would advise potential applicants to pay the greatest attention to the building of partnerships, especially to properly assess the risks at all levels. I would also recommend to potential applicants to more detailed definition of the project indicators in order to provide effective monitoring of the project implementation.

From our experience we know that the seemingly simple things sometimes can pose a significant obstacle to the implementation of the project.

I would especially stress great importance of regular communication between partners and establishing the detailed duties and responsibilities of each member of the project team.

Miloje Rajović, Project Manager

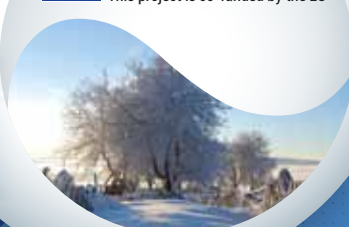
Measure I.1 Improving the productivity and competitiveness of the area's economic, rural, cultural and environmental resources.

Project title: Zlatibor - Komski pastures

	Total eligible costs of the Action	EU contribution
Montenegro	€ 101,416.79	€ 85,950.73
Republic of Serbia	€ 133,694.00	€ 110,990.00
TOTAL	€ 235,110.79	€ 196,940.73

This project is co-funded by the EU

Корисник средстава у Србији:

- Општина Чајетина

Партнер:

- НВО Удружење узгајивача стоке „Златиборски сименталац“ Чајетина.

Корисник средстава у Црној Гори:

- Општина Андријевица

Партнер:

- НВО Група фармера Андријевица

Подручје имплементације:

- Општина Чајетина, Република Србија
- Општина Андријевица, Црна Гора

Трајање пројекта:

- 22.11.2010-21.05.2012

Циљ пројекта:

Општи циљ 1:

- Стимулисање развоја пословних активности руралних делова у пограничним подручјима

Општи циљ 2:

- Обезбеђење доприноса удружења, заједница, у размени идеја и знања у пограничним подручјима

Резултати пројекта:

1. Формирање институција за пружање саветодавних услуга за произвођаче млека у Општини Чајетина
2. Фармери у партнерским општинама су разменили знања, добили образовну и стручну помоћ да унапреде квалитет здравствене заштите и квалитет млека
3. Опремљене су три пилот едукативне и откупне станице у Општини Андријевица
4. Успешна промоција активности и ЕУ као донатора

Главне пројектне активности:

- Простор за три огледна откупно-едукативна центра адаптиран и опремљен потребном компјутерском и адекватном опремом потребном за анализу квалитета млека
- Формиран саветодавни сервис за побољшање производње млека у Чајетини
- Лабораторија за испитивање квалитета млека у Чајетини опремљена
- Заједничка студијска посета за 40 фармера и 10 представника циљних група организована у Словенији
- 40 пољопривредника из партнерских општина едуковани о здравственој исправности млека
- 6000 узорака млека анализирано у вези са квалитетом млека
 - Израђена заједничка интернет презентација

Functional lead applicant:

- Municipality of Cajetina

Partner:

- Association of Simmental Cattle Breeders "Zlatiborski simentalac", Serbia

Lead applicant:

- Municipality Andrijevica

Partner:

- Farmers Group Andrijevica, Montenegro

Location(s) of the action:

- Republic of Serbia - Cajetina Municipality
- Montenegro- Andrijevica Municipality

Total duration of the action:

- 22 Nov, 2010 – 21 May, 2012

Objectives of the action

Overall objective 1:

- Stimulated development of business activities in rural areas of border regions

Overall objective 2:

- Provided contribution to association of people, communities and exchange of ideas and knowledge in border regions

Specific objective:

- Developed productivity and competence of rural resources in the area of dairy production through mutual partnership activities and formation of knowledge pool of production of high quality and healthy milk.

The results of the project:

1. Formed institution for the provision of advisory services to producers of milk in the municipality of Cajetina
2. Rural population in the partner municipalities received technical support in terms of food's health safety
3. Equipped 3 pilot – educational points in the municipality of Andrijevica
4. Established cross-border contacts of farmers and transferred experience and knowledge of farmers from the municipality of Cajetina to the farmers from the municipality of Andrijevica
5. Successfully promoted action and the EU as a donor

Project outputs:

- Equipped 3 pilot educational points in the Andrijevica municipality
- Formed advisory services for improvement of milk production in municipality Cajetina
- Milk sampling laboratory for testing milk quality in Cajetina equipped
- Accredited and equipped Laboratory in municipality Cajetina
- Organized a joint study visit to Slovenia, 40 farmers from the partner municipalities and 10 representatives of other target groups
- 40 farmers from the partner municipalities educated on health safety of milk
- Analysed 6000 samples of milk
- Website created to promote the project

This project is co-funded by the EU

Пројекат Заједно за природу

Пројекат је утемељен на идеји о рјешавању веома значајног проблема тзв. дивљих депонија које су присутне у циљним општинама као и проблема ниске свијести људи када су у питању значај очувања животне средине, селективно одлагање отпада, али и казнена политика за оне који се неодговорно понашају према животној средини. Пројекат је утемељен на стратешким документима, локалним и националним, у смислу да доприноси остваривању њихових циљева као и на стварним потребама људи.

До сарадње између партнера је дошло приликом припреме пројекта јер и у Србији и у Црној Гори постоје слични проблеми које смо покушали, и надамо се бар у некој мјери, успјели да ријешимо.

Чишћење нелегалних одлагалишта отпада ће, на нашем мишљењу, допринијети љепшем изгледу градова као и смањењу угрожавања здравља људи.

Такође, уређење одређених локација у циљним градовима је јак позитиван сегмент који доприноси љепшем изгледу градова и мотивисању становништва да повећају бригу о својој околини.

Кампања подизања нивоа еколошке свијести је такође позитивно утицала на подизање нивоа еколошке свијести становништва и наишла је на добар пријем код циљне публике. Посебно су поруке ТВ и радио спотова стигле до великог броја људи и на духовит и забаван начин их подстакле да рамишљају „еколошки“.

Када су у питању користи од прекограничне сарадње, хтјели би да истакнемо да је успостављање веза и сарадње од великог значаја јер је дошло до размјене искустава, мишљења и сазнања о добрим праксама, што у сваком случају доноси додатну вриједност пројектима. Сарадња је била добра и ефективна и планирамо је наставити и у будућности на сличним пројектима.

Апликантима који први пут аплицирају би савјетовали прије свега да њихов пројекат буде заснован на стварним потребама корисника, да од пројекта има користи и шира друштвена заједница, да конкуришу заједно са поузданим партнером и да јасно опишу пројектне активности.

Project Together for Nature

The project is based on the idea of solving a significant problem of the existence of illegal garbage dumps in target municipalities as well as low level of people's awareness when it comes to the importance of environmental protection, selective waste disposal and the penal policy for those who behave irresponsibly towards the environment. The project is based on the strategic documents, local and national, as it contributes to the achievement of their objectives and on the real needs of people.

Cooperation between partners was established during preparation of the project as similar problems which we tried, and, hopefully, succeeded to solve, exist in Serbia and Montenegro.

Cleaning of illegal garbage dumps will, in our opinion, contribute to beautification of the towns and reducing the threats to people's health.

Also, arrangement of the locations in target municipalities is also a very positive segment which contributes to their nicer image and motivation of citizens to increase care of the environment.

The campaign "Together for Nature" also had positive effects on the increase of the level of environmental awareness and it was well received by the target audience. The messages within TV and radio spots especially reached large number of people and motivated them in an amusing way to think "ecologically".

When it comes to benefits of cross-border cooperation, we would like to emphasise that establishment of connections and cooperation is very important as it led to share of experience, opinions and best practices which certainly provides added value for the projects. The cooperation was good and effective and we plan to continue with it in future and some similar projects.

We advise applicants who apply for the first time to base their projects on the real needs of beneficiaries, that wider communities benefit from projects, to apply in cooperation with reliable partners and to clearly describe project activities.

Тамара Тодоровић, пројект менаџер, ФОРС Монтенегро

Мера 1.1: Повећање продуктивности и конкурентности привредних, руралних, културних и природних ресурса Програмске области
Назив пројекта: Заједно за природу

	Вредност пројекта	Допринос Европске уније
Црна Гора	€ 148,720	€ 125,720
Република Србија	€ 124,280	€ 105,464
УКУПНО	€ 273,000	€ 231,184

Корисник средстава у Црној Гори:

- ФОРС Монтенегро – Фондација за развој севера Црне Горе

Партнери:

- Комунална полиција Општине Никшић
- Служба за заштиту животне средине Општине Никшић

Корисник средстава у Србији:

- Јавно комунално предузеће „Чистоћа“ Краљево

Подручје имплементације:

- Црна Гора - Беране, Никшић и Пљевља
- Република Србија - Краљево

Трајање пројекта:

- 16.11.2010 – 16.02.2012.

Циљ(еви) пројекта:

Општи циљ:

- Допринети очувању животне средине кроз уклањање дивљих депонија, увођење мониторинг система и подизање нивоа свести грађана о правилном одлагању отпада.

Специфични циљеви:

- Успоставити одрживи модел заштите животне средине кроз уклањање 12 дивљих депонија и успостављање 6 мониторинг система заштите локација за период од 15 месеци;
- Обезбедити услове за промену навика локалног становништва у 4 циљне општине кроз подизање свести грађана о правилном одлагању отпада у периоду од 15 месеци.

Резултати пројекта:

1. Уклоњено и затворено 13 нелегалних депонија – 7 у Србији и 6 у Црној Гори за период од 15 месеци;
2. Систем одрживости пројекта који има за циљ спречавање поновног одлагања отпада успостављен кроз систем видео надзора и постављање физичких препрека и информативних табли на 6 локација у Србији и 6 у Црној Гори за период од 15 месеци;
3. 6 локација у Србији пошумљено и озелењено за период од 15 месеци; 6 локација у Црној Гори очишћено и уређено постављањем парковског мобилијара и контејнера за период од 15 месеци;
4. 15% локалног становништва упознато са правилним начинима одлагања отпада за период од 15 месеци;
5. успостављена 4 зелена СОС броја; 1 у Србији и 3 у Црној Гори за период од 15 месеци.

Tamara Todorović, Project Manager, FORS Montenegro

Measure 1.1 - Improving the productivity and competitiveness of the area's economic, rural and environmental resources

Project title: Together for Nature

	Total eligible costs of the Action	EU contribution
Montenegro	€ 148,720	€ 125,720
Republic of Serbia	€ 124,280	€ 105,464
TOTAL	€ 273,000	€ 231,184

Functional Lead Beneficiary in Montenegro:

- FORS Montenegro - Foundation for the Development of Northern Montenegro

Partners:

- Communal Police Nikšić
- Agency for Environment Protection Nikšić

Lead beneficiary in Republic of Serbia:

- JKP "Čistoća" Kraljevo

Location(s) of the action:

- Montenegro - Berane, Nikšić and Pljevlja
- Republic of Serbia - Kraljevo

Total duration of the action:

- 16.11.2010 - 16.02.2012

Objectives of the action

Overall objective(s):

- To contribute to the protection of life environment by removing illegal garbage dumps, establishing of monitoring system and raising the awareness of people about correct waste disposal.

Specific objective(s):

- To establish sustainable model of environment protection by removing 12 illegal garbage dumps and establishing of 6 monitoring systems for protection of areas for the period of twelve months;
- To provide conditions for change in habits of local populations in the 4 target municipalities through raising their awareness about correct disposal of waste within the period of 15 months.

The results of the project:

1. 13 illegal garbage dumps in Serbia and Montenegro - 7 in Serbia and 6 in Montenegro cleaned up and closed within the period of 15 months;
2. System of project sustainability aimed at prevention of repeated waste disposal established through monitoring system (video surveillance) and placing of physical obstacles and information posts at 6 locations in Serbia and six in Montenegro within 15 months;
3. 6 areas in Serbia afforested and re-greened for the period of 15 months; 6 areas in Montenegro cleaned and arranged with park furniture and containers;
4. 15% of local population familiarised with the regular ways of waste disposal within the period of 15 months;
5. 4 green SOS hotlines established; 1 in Serbia and 3 in Montenegro within the period of 15 months.

Главне пројектне активности:

- Одабир нелегалних депонија за чишћење
- Чишћење и затварање 13 нелегалних депонија
- Набавка техничке опреме за инсталацију система надзора (програми, камере, итд.)
- Постављање видео надзора на локацијама у Никшићу, Беранама и Пљевљима
- Постављање физичких препрека
- Пошумљавање земљишта/уређивање локација постављањем парковског мобилијара и контејнера
- Набавка возила за праћење стања животне средине
- Израда ТВ и радио спота
- Дизајн и штампање брошура и информативних летака
- Дизајн постера за билборде и дизајн промотивних мајица; Штампање 1000 мајица и 3000 постера
- Анкета на почетку и на крају пројекта
- Организовање прес конференција, ТВ и радијских емисија
- Емитовање ТВ и радио спота
- Дистрибуција флајера, мајица, брошура и постављање постера на билбордима у циљним општинама
- Успостављање „зелених“ СОС телефона

Project outputs:

- Selection of Illegal Dumps for Cleaning Up
- Cleaning up and closing of 12 Illegal garbage dumps
- Procurement of technical equipment for installation of monitoring systems (software, cameras, etc)
- Installation of Video Surveillance Equipment on the locations in Niksic, Berane and Pljevlja
- Placing of physical obstacles
- Land Afforestation / arranging the locations with park furniture and containers
- Procurement of vehicles for monitoring of the state of the environment
- Creation of TV and radio spot
- Design and printing of brochures and informational flyers
- Design of posters for billboards and design of promotional T-shirts; Printing of 1000 T-shirts and 3000 posters
- Survey at the beginning and at the end of the project
- Organisation of press conferences, TV and radio shows
- Broadcasting of TV and Radio spot
- Distribution of flyers, T-shirts and placing of posters on 16 billboards in 4 municipalities (3 municipalities in Montenegro and 1 municipality in Serbia) and at four border crossings;
- Establishment of Green SOS Hotlines

This project is co-funded by the EU

Пројекат Смањење губитака и оптимизација система водоснабдевања

ЈП Водовод и канализација Никшић је у 2002. години започела активности на снимању постојећег система водоснабдијевања и канализације, као и креирању географског информационог система (ГИС). Опрема која је кориштена је застарјела, а нијесу постојала друга средства да набавимо нову.

Како смо били информисани о Позиву за достављање пројектних приједлога у оквиру Програма прекограничне сарадње Србија – Црна Гора, обзиром да смо већ имали формирану пројектну идеју, ступили смо у контакт са предузећима који третирају проблем водоснабдијевања, који имају сличне проблем нашим. Током првог контакта са представницима ЈП "Водовод" Ужице, установили смо да постоје иста интересовања и одлучили да заједно конкуришемо.

У почетку реализације пројекта имали смо одређених проблема са припремом тендерске документације и набавкама, обзиром да је ово био први пут да се сусрећемо са процедурама набавке у складу са правилима Европске уније. Проблем нам је такође представљала језичка баријера јер су сва документа била на енглеском језику. Како је период имплементације пројекта пролазио, тако смо ми постајали више упознати са овим процедурама, те захваљујући помоћи од стране представника Заједничког техничког секретаријата, успјели смо да благовремено спроведемо све планиране активности које се тичу набавки.

Током реализације пројекта смо размјењивали искуство са представницима ЈП Водовод Ужице и кроз узајамне консултације значајно унаприједили постојеће процедуре и успоставили нове методологије у дневном пословању нашег предузећа. Успјели смо да развијемо нове идеје и одлучили да заједно конкуришемо за средства у наредним позивима.

Желимо посавјетовати све оне који намјеравају да конкуришу за средства у оквиру било ког програма прекограничне сарадње у региону да добро припреме њихове пројектне приједлоге, да јасније дефинишу активности, циљеве и резултате пројекта, као и да прецизније формулишу буџет, а након тога ће спровођење пројекта бити много лакше за њих.

Project Reduction of losses and optimization of water supply system

A very high level of losses represents one of the major problems of all water supply companies in the region. As for as PE "Vodovod i kanalizacija" Nikšić, we tried to reduce the influence of this issue to the lowest possible extent. However, due to lack of funds we have not managed to conduct the planned measures.

Having been informed about the Call for Proposals within the IPA Cross-border Programme Serbia - Montenegro and having already formed project idea we contacted the companies dealing with water supply and facing similar problems. During the first contacts with the representatives of PUC "Vodovod" Užice we found the same interests and decided to jointly apply.

At the beginning of the project implementation, we had certain problems with the preparation of tender documentation and implementation of procurement activities since it was our first time to deal with the procurement procedures in accordance with the EU. The problem was also the language barrier because all documents were in English. As the implementation period was progressing, we became more acquainted with these procedures and owing to the tremendous help of the JTS representatives we managed to timely implement all the planned procurement activities.

During the implementation of the project, we exchanged our experiences with the representatives of PUC "Vodovod" Užice and through joint consultations significantly enhanced the existing procedures and introduced new methodologies in the daily operations of our companies. We also created new project ideas and decided to jointly apply for funds in future calls.

We would like to advise all those who intend to apply for grants within one of cross-border programmes in the region to prepare their project proposals as good as it is possible. The more clearly they define activities, goals and results of the action and more precisely prepare the budget, then the implementation of the action will be easier for them.

This project is co-funded by the EU

Оливера Божовић, Пројект менаџер, ЈП Водовод и канализација - Никшић

Мера 1.1: Повећање продуктивности и конкурентности привредних, руралних, културних и природних ресурса Програмске области

Назив пројекта: Смањење губитака и оптимизација система водоснабдевања

	Вредност пројекта	Допринос Европске уније
Црна Гора	€ 188,600.00	€ 160,310.00
Република Србија	€ 190,168.00	€ 159,741.12
УКУПНО	€ 378,768.00	€ 320,051.12

Корисник средстава у Црној Гори:

- ЈП Водовод и канализација Никшић

Корисник средстава у Србији:

- ЈП Водовод Ужице

Подручје имплементације:

- Црна Гора - Никшић
- Република Србија - Ужице

Трајање пројекта:

- 1.12.2010 – 30.11.2012

Циљ(еви) пројекта:

Општи циљеви

- Повезати људе, заједнице и привреде у пограничној области како би допринели ефикасном искоришћењу водних ресурса и заштити животне средине кроз заједничке подстицаје;
- Успоставити дугорочну прекограничну сарадњу оспособљујући заједничке подстицаје за одрживи развој пограничне области и стварање услова за развој МСП, производњу здраве хране и промоцију туризма.

Специфични циљеви

- Смањити губитке у систему водоснабдевања до прихватљивих нивоа
- Оптимизирати процес водоснабдевања
- Побољшати квалитет воде у системима
- Направити уштеде кроз смањење трошкова производње воде
- Модернизовати и рационализовати

Резултати пројекта:

1. Смањити губитке воде у одабраним зонама за 50%
2. Повећати дистрибуирану воду за 30%

Главне пројектне активности:

- Израда пројекта "Рационализација и побољшање система водоснабдевања на платформи смањења губитака";
- Прикупљање документације (аналогне и дигиталне) која се односи на водоснабдевање и мрежне објекте;
- Прикупљање података о свим потрошачима и креирање базе података;
- Дизајнирање и имплементација географског информационог система (ГИС) за све целокупан систем водоснабдевања и обука о ГИС-у;
- Димензионаисање потребне мерне опреме за комплетан систем;

Olivera Božović, Project Manager, PE "Vodovod i kanalizacija" Nikšić

Measure 1.1 Improving the productivity and competitiveness of the area's economic, rural, cultural and environmental resources.

Project title: Reduction of losses and optimization of water supply system

	Total eligible costs of the Action	EU contribution
Montenegro	€ 188,600.00	€ 160,310.00
Republic of Serbia	€ 190,168.00	€ 159,741.12
TOTAL	€ 378,768.00	€ 320,051.12

Functional Lead Beneficiary in Montenegro:

- PE "Vodovod i kanalizacija" Nikšić

Lead beneficiary in Republic of Serbia:

- Public Utility Vodovod i kanalizacija - Užice

Location(s) of the action:

- Montenegro - Nikšić
- Republic of Serbia - Užice

Total duration of the action:

- 01.12.2010 – 30.11.2012

Objectives of the action

Overall objective(s):

- To bring together the people, communities and economies of the border area to contribute to the efficient use of water resources and preservation of the environment through joint incentives;
- To establish long-term cross-border cooperation strengthening the joint incentives for sustainable development of the border area and creating the conditions for SME development, production of healthy food and promoting tourism.

Specific objective(s)

- To reduce losses in water supply systems to acceptable levels
- Optimization of the water supply process
- Improving water quality in the systems
- Savings by reducing water production costs
- Modernization and rationalization

The results of the project:

1. The expected results are the reduction of losses in selected zones by 50% and increase in distributed water supply by 30%

Main activities:

- To prepare the project Rationalization and improving the water supply system on the platform of reducing water losses,
- To collect technical documents (analogue and digital) relating to the water supply network and facilities on it,
- To collect data on all consumers and to create a database,
- To design and implement GIS (Geographic information system) for the complete water supply system with all consumers and GIS training,
- To define measuring zones and measuring places,
- To dimension required measuring equipment for the complete system,

- Набавка потребне опреме;
 - Одређивање мерних тачака и уградња водомера на истим;
 - Прикупљање података о ново инсталираним мерилима и два консекутивна интервала (на почетку и на крају месеца), као и прикупљање података за исте интервале из сектора наплате. Ови подаци постају релевантни након завршетка пројекта, како би се упоредили ефекти уштеде;
 - Организовање сукцесивних читавања водомера, као и читавање новопостављених водомера,
 - Стварање хидрауличких модела за цели систем водоснабдевања укључујући и обуку;
 - Уравнотежавање и анализа тренутне ситуације у систему водоснабдевања у односу на мерења након симулације у хидрауличним моделима и усвајање мерења за побољшање система;
 - Брзо уклањање уочених недостатака у систему водоснабдијевања који су постали хитни након развоја и примене хидрауличких модела система водоснабдевања, а који не захтевају финансијска улагања ;
 - Организовање систематских откривања губитака на мрежи по мерним зонама, укључујући откривање и идентификацију нелегалних корисника;
 - Откривање главних пропуста/недостатака;
 - Анализирање губитака након откривања и уклањање недостатака;
 - Анализирање протока и притиска током дневног и ноћног режима, укључујући предлагање мера;
 - Увођење електронских водомера са даљинским читавањем.
- To procure necessary equipment,
 - To build defined measuring points and to install meters on them,
 - To collect data from newly-installed meters in two consecutive intervals (at the beginning and end of the month), as well as to collect data for the same interval from the water billing service. These data will be relevant after the completion of our joint project in order to compare the effects of saving,
 - To organize regular successive water-meter reading, as well as reading of newly-installed meters;
 - To make a hydraulic model for the entire water supply system including hydraulic model training;
 - To balance and analyse the current situation in the water supply system with respect to measurements, after the simulation in hydraulic model, and to adopt proposed measures for system improvement;
 - To remove quickly observed deficiencies in water supply systems that have emerged after the development and implementation of the hydraulic model of water supply system, which do not require financial investments;
 - To organize systematic detection of the complete network by measuring zones, including detecting and identifying illegal consumers;
 - To detect main failures;
 - To analyze the losses after the detection and removal of failures;
 - To analyze the flow and pressure during the daily and nightly regime including a proposal of measures;
 - To implement electronic water meters with remote reading.

Пројекат Одрживи развој бициклизма

Општина Пљевља и Град Краљево су успоставили прве контакте и размијенили мишљења о неколико заједничких пројектних идеја на Форумима за проналажење партнера у оквиру ИПА Програма прекограничне сарадње Србија – Црна Гора који су организовани током 2007. године. Након тога су одржани оперативни састанци тимова обје општине који су заједно радили на припреми пројеката за Први позив у оквиру поменутог програма. Заједничким тромјесечним радом на припреми предлога пројекта током које су детаљно разрађене активности, као и формирање заједничког тима за управљање пројектом омогућило је једноставну и правовремену имплементацију пројекта.

Као једна од озбиљних потешкоћа са којом смо се суочавали током реализације пројекта је висок степен неразумијевања процедура и поступака по којима се реализују пројекти које финансира Европска унија, како од стране локалне администрације, тако и од стране локалних и регионалних компанија које су учествовале у спроведеним поступцима набавки у оквиру пројекта.

Са друге стране се мора истаћи да је имплементација овог пројекта обезбиједила јачање капацитета општина Пљевља и Краљево на пословима реализације пројеката које финансира Европска унија.

Као резултат заједничког рада већ током саме реализације пројекта идентификоване су нове идеје, али и предузети кораци на припреми друге фазе овог пројекта како би се обезбиједила чвршћа сарадња између двије општине, повезали људи и институције, али и унаприједио амбијент за развој планинског туризма и промоција природних ресурса у прекограничном региону. За то је потврда и потписани Меморандум о сарадњи Града Краљева и Општине Пљевља којим је предвиђен наставак сарадње, даља афирмација резултата пројекта, али и заједнички рад на новим идејама. Свакако на крају треба истаћи и чињеницу да је Канцеларија за европске интеграције Владе Републике Србије одабрала овај пројекат за један од 15 најбољих пројеката у конкуренцији више од 400 пројеката који се финансирају у првом и другом имплементационом периоду ИПА 2007-2013.

Project Sustainable Biking Development

During 2007 the Municipality of Pljevlja and the City of Kraljevo have established the first contacts and exchanged views on a number of joint project ideas at the Partner Search Forum organized in the framework of the IPA Cross-border Programme Serbia - Montenegro. Following that meeting of the municipal teams were organized in order to prepare project applications for the first call as part of this program. Joint work preparation of project proposals that lasted for resulted in detailed described activities and the establishment of a joint management team which enabled a simple and timely implementation of the project.

As one of the serious difficulties that we have faced during the project implementation was the lack of understanding of the procedures and processes by which projects funded by the European Union need to be implemented both by local administration as well as the local and regional companies that participated in the procurement procedures conducted in the project.

On the other hand it must be noted that the implementation of this project provided capacity building for the staff of Pljevlja Municipality and the City of Kraljevo in terms of realization of projects financed by the European Union. As a result of joint cooperation, even during the realization of project n new ideas were identified and activities were taken in order to prepare the second phase of the project with aim to enhance stronger cooperation between the two municipalities, connect people and institutions, but also improve the environment for the development and promotion of mountain tourism and natural resources of cross-border region. Furthermore, signed Memorandum of understanding by the City of Kraljevo and the Municipality of Pljevlja is a confirmation of mutual cooperation, further affirmation of the project results and joint engagement to develop new projects and ideas.

Additionally at the very end it should be noted that the European Office of the Government of the Republic of Serbia has awarded this project as one of the top 15 projects in competition of more than 400 projects funded in the first and the second IPA implementation period 2007-2013.

This project is co-funded by the EU

Дијана Анђелић, Општина Пљевља, Директор Службе за европске интеграције и развој

Мера 1.1 Побољшање продуктивности и конкурентности економских, руралних, културних и природних ресурса прекограничне области

Назив пројекта: Одрживи развој бициклизма

	Вредност пројекта	Допринос Европске уније
Црна Гора	€ 68.330,74	€ 57.835,13
Република Србија	€ 122.902,34	€ 104.402,34
УКУПНО	€ 191.233,08	€ 162.237,50

Корисник средстава у Црној Гори:

- Општина Пљевља

Партнери:

- Туристичка организација Пљевља,
- Бициклистички клуб "Рудар" Пљевља

Корисник средстава у Србији:

- Град Краљево

Партнери:

- Туристичка организација Краљево,
- Бициклистички клуб "Чикер" Краљево

Подручје имплементације:

- Општина Пљевља и Град Краљево

Трајање пројекта:

- 20 месеци

Циљ пројекта:

Општи циљ:

- Побољшање квалитета рекреативног туризма у општини Пљевља и граду Краљеву у прекограничној области Србије и Црне Горе кроз интеракцију људи и заједница у циљу заједничког јачања међусобне сарадње коришћењем људских, природних и инфраструктурних ресурса, као и културних и спортских вредности.

Dijana Anđelić, Municipality of Pljevlja, Head of Department for European Integrations and development

Measure 1.1 Improving the productivity and competitiveness of the area's economic, rural, cultural and environmental resource

Project title: Sustainable Biking Development

	Total eligible costs of the Action	EU contribution
Montenegro	€ 68.330,74	€ 57.835,13
Republic of Serbia	€ 122.902,34	€ 104.402,34
TOTAL	€ 191.233,08	€ 162.237,50

Functional lead beneficiary in Montenegro:

- Municipality of Pljevlja

Partners:

- Local tourism organization Pljevlja,
- Biking Club Rudar Pljevlja

Lead beneficiary in the Republic of Serbia:

- City of Kraljevo

Partners:

- Tourism organization of Kraljevo,
- Mountain biking Club Čiker Kraljevo

Location(s) of the action:

- Municipality of Pljevlja, City of Kraljevo

Total duration of the action:

- 20 months

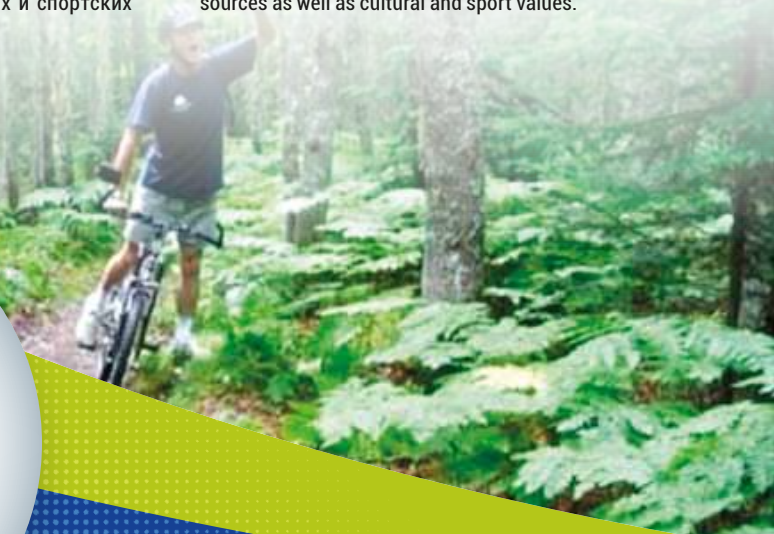
Objectives of the action

Overall objective(s)

- To improve quality of recreational tourism in the municipalities Pljevlja and Kraljevo of Serbia and Montenegro cross-border area through interaction of people and communities in order to jointly strengthen mutual cooperation utilizing human, natural and infrastructural resources as well as cultural and sport values.

This project is co-funded by the EU

Специфични циљ:

- Стварање услова за развој планинског бициклизма и бициклизма као новог вида туристичке понуде и промоција планинског бициклизма и његовог значаја за град Краљево и општину Пљевља, у оквиру прекограничне области Србије и Црне Горе.

Резултати пројекта:

1. Побољшан планински бициклизам и унапређена бициклистичка инфраструктура у граду Краљево и општини Пљевља;
2. Промовисан планински бициклизам и бициклизам као нови туристички производ, као и туристички потенцијали у циљаним општинама;
3. Подигнута свест грађана и деце школског узраста о користима и значају бициклизма.

Главне пројектне активности:

- Обележавање и уређење планинских бициклистичких стаза и бициклистичких стаза у граду;
- Промотивна кампања;
- Спровођење јавне информативне кампање о планинском бициклизму и значају бициклизма;
- Менаџмент и евалуација.

Specific objective

- To create conditions for development of mountain biking and cycling as a new kind of tourist offer and promote mountain biking and cycling benefits in municipalities Pljevlja and Kraljevo of Serbia and Montenegro cross-border area

The results of the project:

1. Improved mountain biking and cycling infrastructure in targeted municipalities;
2. Promoted mountain biking and cycling as new tourism product as well as tourism potentials of the targeted municipalities;
3. Raised awareness of citizens and school children on cycling benefits.

Main activities:

- Mountain biking and cycling routes designing and arranging;
- Promotional campaign;
- Education and public informational campaign on mountain biking and cycling benefits;
- Management and evaluation.

Пројекат Због деце без граница

Партнерство са Центром за социјални рад из Прибоја датира од 2009. године. Наше искуство током имплементације пројекта било је јако добро и корисно. У самом старту било је тешкоћа око начина имплементације, јер је био први позив и имплементација једног овако захтјевног пројекта је била новина за све. Успјели смо да успоставимо успјешну сарадњу са партнером из Прибоја, успјешно реализовали све активности и аплицирали са новим пројектом.

Добри аспекти приликом реализације нашег пројекта су: успостављена сарадња и повјерење са партнером на већ реализованом пројекту. Добра сарадња са Антенум у Бијелом Пољу и Заједничким техничким секретаријатом у Пријепољу.

Након завршетка првог пројекта са истим партнером смо наставили сарадњу кроз нови пројекат који је одобрен од Европске уније. Нови пројекат траје 12 мјесеци. Пројекат ће допринијети отварању нових сервиса у Бијелом Пољу по угледу на Центар за социјални рад из Прибоја, као и нових сервиса у Прибоју по угледу на ЈУ Центар за подршку дјечи и породици.

Наша препорука је да у свему консултују Заједнички технички секретаријат и да само у том случају неће имати проблема у имплементацији својих пројеката.

Весна Павићевић, координатор пројекта

Мера 1.2: Прекограничне иницијативе усмерене на размену људи и идеја да би се побољшала сарадња стручне јавности и цивилног друштва

Назив пројекта: Због деце без граница

	Вредност пројекта	Допринос Европске уније
Црна Гора	€ 34,602.00	€ 29,411.70
Република Србија	€ 50,242.92	€ 41,701.62
УКУПНО	€ 84,844.92	€ 71,113.32

Корисник средстава у Црној Гори:

- Центар за подршку деци и породици, Бијело Поље

Остали корисници у Црној Гори:

- Општина Бијело Поље

Корисник средстава у Србији:

- Центар за социјално рад Прибој

Подручје имплементације:

- Србија, општина Прибој
- Црна Гора, општина Бијело Поље

Трајање пројекта:

- 01.12.2010-30.9. 2011

Циљ пројекта:

- Пројекат је имао за циљ да "побољша квалитет живота деце и младих из Бијелог Поља и Прибоја у ризику од сиромаштва". Допринос за постизање тог циља се остварио кроз "побољшану сарадњу људи из два града, мултикултурном разменом искустава и унапређењем идентитета посебних група".

Project Without Borders because of Children

Partnership with Centre for Social Welfare from Priboj dates from 2009. Our experience during the implementation of the project was very good and useful. Since this was the first first call and the implementation of such a demanding project was new for everyone, at the beginning there were difficulties in the way of implementation. We managed to establish a successful cooperation with partners from Priboj, successfully completed all activities, and applied and won a new project.

Good aspects in the realization of our project are: established cooperation and trust with our partner on the project, good cooperation with the Antenna in Bijelo Polje and the Joint Technical Secretariat in Prijepolje.

After completion of the first project with the same partner, we continued cooperation through a new project that has been approved by European Union. The new project last 12 months. The project will contribute to the creation of new services in Bijelo Polje modeled on the Center for Social Work from Priboj, as well as new services in Priboj modeled on the PI Center for Support to Children and Family.

Our recommendation is to consult all the Joint Technical Secretariat and only in that case will have no problems in the implementation of their projects.

Vesna Pavićević, Project Coordinator

Measure 1.2 Cross-border initiatives targeting the exchange of people and ideas to enhance the professional and civic society cooperation

Project title: Without Borders because of Children

	Total eligible costs of the Action	EU contribution
Montenegro	€ 34,602.00	€ 29,411.70
Republic of Serbia	€ 50,242.92	€ 41,701.62
TOTAL	€ 84,844.92	€ 71,113.32

Functional lead applicant:

- PI Centre for Support to Children and Family, Bijelo Polje

Partner:

- Municipality of Bijelo Polje

Lead applicant:

- PI Social Welfare Centre Priboj

Location(s) of the action:

- Republic of Serbia - Priboj Municipality
- Montenegro - Bijelo Polje Municipality

Total duration of the action:

- 01 Dec, 2010 – 30 Sep, 2011

Objectives of the action

- Project aims at "improving the quality of living for the children and the youth in risk of the poverty from Bijelo Polje and Priboj". Contribution to achieving this aim should be made through "improved cooperation between two towns through people, experience and cultural exchange multiculturalisms and furtherance of the identity of the special groups".

Резултати пројекта:

1. Успостављање и унапређење партиципативне мреже у Црној Гори и Србији, као ресурса за следеће фазе процеса смањења сиромаштва;
2. Стварање услова за размену искустава, идеја и програма стручњака из релевантних институција циљног подручја;
3. Смањење нивоа социјалне неактивности деце која припадају маргиналним групама;
4. Успостављање контаката, културне размене и заједничких активности младих људи;
5. Повећање свести јавности о сиромаштву деце, као категорији људских права;

Главне пројектне активности:

- Камп "Оаза мира и толеранције" организован у Црној Гори;
- Организована екскурзија за 60-оро деце на Бјеласицу и Биоградско језеро;
- Спортско-културна манифестација организована у Бијелом Пољу;
- Камп "Оаза мира и толеранције" организован у Србији;
- Организована екскурзија за 30-оро деце на Мокру Гору;
- Спортско-културна манифестација организована у Прибоју.

The results of the project:

1. Formed and improved participative network in Montenegro and Serbia as a resource for the next stages of the process of decreasing poverty;
2. Made conditions for experience, ideas and programs exchange between professionals from the relevant institutions of target areas;
3. Decreased level of social inactivity for children from the marginal groups;
4. Established contacts, cultural exchange and joint operations of the young people;
5. Higher awareness of the public about poverty of the children as a category of human rights.

Project outputs:

- Camp "An oasis of peace and tolerance" organized in Montenegro;
- Organized trips for 60 children on the Bjelasica and Lake Biogradsko;
- Sport - cultural events organized in Bijelo Polje municipality;
- Camp "An oasis of peace and tolerance" organized in the Republic of Serbia;
- Organized trips for 30 children in Mokra Gora;
- Sport - cultural events organized in Priboj municipality.

This project is co-funded by the EU

Пројекат Развој географског информационог система (ГИС) водоводне и канализационе мреже

ЈП Водовод и канализација Никшић је у 2002. години започело активности снимања постојећег система водоснабдијевања и канализације, као и креирању географског информационог система (ГИС). Снимања су вршена уз помоћ тоталне станице у апсолутном координационом систему. Добијени подаци са терена су пренесени како би мапирање било завршено и база података система водоснабдијевања и канализације створена у Map Info софтверу. Опрема која је кориштена је застарјела а нијесу постојала друга средства да набавимо нову. Сходно томе, започете активности на спровођењу ових активности су морале престати.

Како смо били информисани о Позиву за достављање пројектних приједлога у оквиру Програма прекограничне сарадње Србија – Црна Гора, обзиром да смо већ имали формирану пројектну идеју, ступили смо у контакт са предузећима који третирају проблем водоснабдијевања, који имају сличне проблем нашим. Током првог контакта са представницима ЈП "Водовод" Ужице, установили смо да постоје иста интересовања и одлучили да заједно конкуришемо.

Како је период имплементације пројекта пролазио, тако смо ми постајали више упознати са овим процедурама, те захваљујући помоћи од стране представника ЗТС-а, успјели смо да благовремено спроведемо све планиране активности које се тичу набавки.

Током реализације пројекта смо размјењивали искуство са представницима ЈП Водовод Ужице и кроз узајамне консултације значајно унаприједили постојеће процедуре и успоставили нове методологије у дневном пословању нашег предузећа. Успјели смо да развијемо нове идеје и одлучили да заједно конкуришемо за средства у наредним позивима.

Желимо посавјетовати све оне који намјеравају да конкуришу за средства у оквиру било ког програма прекограничне сарадње у регион да добро припреме њихове пројектне приједлоге, да јасније дефинишу активности, циљеве и резултате пројекта, као и да прецизније формулишу буџет, а након тога ће спровођење пројекта бити много лакше за њих.

Project Development of Geographic Information System (GIS) of water supply and sewerage network

In 2002, PE Public Vodovod i Kanalizacija Nikšić began recording the existing water supply and sewage network as well as creating Geographic Information System (GIS). The recordings were done by a total station in the absolute coordinate system. The recorded field data were transferred to the layers where the mapping was done and the database for the water supply and sewage system was created in MapInfo Professional software. The equipment that was used was worn out and there were no funds to purchase new equipment. Consequently, the implementation of these activities ceased.

Having been informed about the Call for Proposals within the IPA Cross-border Programme Serbia - Montenegro and having already formed project idea we contacted the companies dealing with water supply and facing similar problems. During the first contacts with the representatives of PUC "Vodovod" Užice we found the same interests and decided to jointly apply.

As the implementation period was progressing, we became more acquainted with these procedures and owing to the tremendous help of the JTS representatives we managed to timely implement all the planned procurement activities.

During the implementation of the project, we exchanged our experiences with the representatives of PUC "Vodovod" Užice and through joint consultations significantly enhanced the existing procedures and introduced new methodologies in the daily operations of our companies. We also created new project ideas and decided to jointly apply for funds in future calls.

We would like to advise all those who intend to apply for grants within one of cross-border programmes in the region to prepare their project proposals as well as it is possible. The more clearly they define activities, goals and results of the action and more precisely prepare the budget, then the implementation of the action will be easier for them.

This project is co-funded by the EU

Оливера Божовић, пројект менаџер, ЈП Водовод и канализација - Никшић

Мера 1.2: Прекограничне иницијативе усмерене на размену људи и идеја да би се побољшала сарадња стручне јавности и цивилног друштва

Назив пројекта: Развој географског информационог система (ГИС) водоводне и канализационе мреже

	Вредност пројекта	Допринос Европске уније
Црна Гора	€ 49,634.14	€ 42,189.02
Република Србија	€ 49,330.00	€ 41,925.67
УКУПНО	€ 98,964.14	€ 84,114.69

Корисник средстава у Црној Гори:

- ЈП Водовод и канализација Никшић

Корисник средстава у Србији:

- ЈП Водовод Ужице

Подручје имплементације:

- Црна Гора - Никшић
- Република Србија - Ужице

Трајање пројекта:

- 1.12.2010 – 30.11.2011.

Циљ(еви) пројекта:

Општи циљ

- Успоставити дугорочну сарадњу у пограничним областима како би се створиле заједничке иницијативе за развој географског информационог система (ГИС) које би побољшале процес водоснабдевања и одвода, те тиме допринесу очувању животне околине и успостављању одрживог развоја.

Специфични циљ

- Одредити водоводну и канализациону инсталацију
- Креирати базу података корисника водоводне и канализационе мреже
- Оснажити управљање водоводном и канализационим мрежом

Резултати пројекта:

1. Успостављен процес одржавања система водоснабдевања и канализације;
2. Набављена потребна опрема;
3. У предвиђеном периоду спровођења пројекта, снимљено око 20% система водоснабдевања и канализације;
4. Након завршетка пројекта спровођење активности је настављено, као и сарадња између предузећа укључених у пројектну реализацију.

Главне пројектне активности:

- Организовање теренских снимања кроз снимања по зонама система водоснабдевања и канализације са GIS платформе;
- Развијање основних модела ГИС-а за водоводну и канализациону мрежу са посебним нагласком на тачност у повезивању и димензионисању свих секција;
- Набавка потребне опреме;
- Успостављање полигонске мреже у градовима;
- Снимање чворишта и путева система водоснабдевања и канализације;
- Уношење снимљених података у GIS;
- Стварање базе података корисника водоводне и канализационе мреже;

Olivera Božović, Project Manager, PE Vodovod i kanalizacija-Nikšić

Measure 1.1 Cross-border initiatives aimed at exchange of people and ideas in order to enhance professional collaboration and cooperation of civil society.

Project title: Development of Geographic Information System (GIS) of water supply and sewerage network

	Total eligible costs of the Action	EU contribution
Montenegro	€ 49,634.14	€ 42,189.02
Republic of Serbia	€ 49,330.00	€ 41,925.67
TOTAL	€ 98,964.14	€ 84,114.69

Functional Lead Beneficiary in Montenegro:

- PE Vodovod i kanalizacija – Nikšić

Lead beneficiary in Republic of Serbia:

- PUC Vodovod i kanalizacija - Užice

Location(s) of the action:

- Montenegro - Nikšić
- Republic of Serbia - Užice

Total duration of the action:

- 1.12.2010 – 30.11.2011

Objectives of the action

Overall objective(s):

- To establish long-term cooperation between the border areas in order to create a joint initiative for development of the Geographic Information System GIS that would improve the processes of water supply and drainage and thereby contribute to the preservation of the environment and establishing sustainable development

Specific objective(s):

- To position waterworks and sewage installations;
- To create a database on users of water supply and sewage network;
- To enhance water supply and sewage network management.

The results of the project:

1. To get familiar with own water supply and sewage networks and to facilitate their management;
2. Procured required equipment;
3. In the period foreseen for the implementation of this project, the recording of sewage network and about 20% of the water supply network was completed;
4. After the deadline for the implementation, the implementation of these activities has been continued as well as the cooperation with the cross-border partners.

Main activities:

- To organize field identification by identification zones for water supply and sewage network from the platform of GIS;
- To develop basic models of GIS for water supply and sewage network with an emphasis on accuracy in connecting and dimensioning all sections;
- To procure required equipment;
- To set up polygon networks in the cities;
- To record nodes and routes of the water supply and sewage system;
- To transfer recorded data in GIS;
- To create a database of water supply and sewage network users;

Пројекат Неговање економског развоја кроз повећање информационе технологије и развој институционалних капацитета локалних самоуправа

Едуцо Центар од свог оснивања сматра да се уз више знања и више воље могу направити значајне позитивне промене у нашем друштву. Едукација је област у којој делујемо већ 10 година. Зато нам је било логично да реализујемо пројекат који има за циљ повећање информатичке писмености запослених у јавном сектору северних црногорских општина. Обука је организована по међународним стандардима уз издавање међународних сертификата.

Ово је први пројекат који смо заједнички реализовали са партнером из Србије. За невладину организацију ФОРЦА из Пожеге знали смо одраније. Повезује нас иста позитивна енергија и исти позитиван приступ решавању проблема.

У току реализације пројекта суочили смо се са низом проблема, углавном техничке природе (непостојање техничких предуслова за реализовање обуке у малим и неразвијеним општинама), али су ти проблеми били разлог више да се и представници локалне самоуправе активирају како бисмо заједно решили проблем. У решавању овог проблема користило нам је искуство партнера из Србије.

Планирамо да са партнером из Србије наставимо сарадњу. Већ смо заједно развили нове пројекте и очекујемо реализацију заједничких идеја.

Узимајући у обзир да партнере из Србије и Црне Горе повезује исто историјско наслеђе и исти језик што олакшава њихову међусобну комуникацију, развијањем заједничких пројеката доприносимо европском концепту регионалног развоја.

Желили бисмо охрабрити све оне који до сада нису аплицирали за бесповратна средства да то свакако учине и да се за сваку помоћ слободно обрате Заједничком техничком секретаријату и искуслим колегама.

Валентина Шћекић, Извршни директор

Мера 1.2 : Прекограничне иницијативе усмерене на размену људи и идеја да би се побољшала сарадња стручне јавности и цивилног друштва

Назив пројекта: Неговање економског развоја кроз повећање информационе технологије и развој институционалних капацитета локалних самоуправа

	Вредност пројекта	Допринос Европске уније
Црна Гора	€ 49,070.00	€ 41,270.00
Република Србија	€ 32,102.37	€ 27,102.37
УКУПНО	€ 81,172.37	€ 68,372.37

Корисник средстава у Црној Гори:

• НВО Едуцо Центар Подгорица

Водећи средстава у Србији:

• НВО Форум грађанске иницијативе ФОРЦА, Пожега

Project Fostering Economic Development through Enhancing Information Technology and Institutional Capacity Building of Local Governments

Educo Centar since its establishment considers that with more knowledge and willness can make significant and positive changes in our society. Education two northern Montenegrin and two Serbian municipalities. The training was organized according to international standards with the issuance of international certificates.

This is the first is a field in which we act for 10 years. So it was logical to us to realize a project that aims to increase computer literacy of public employees of the project we have jointly implemented with Serbian partner. For NGO FORCA from Požega we knew before. We are bound by the same positive energy and positive attitude of problem solving.

During the project implementation we faced a number of problems, mostly of a technical nature (lack of technical requirements for the implementation of training in small and underdeveloped municipalities), but these problems were the reason more for local government representatives being activated in order to jointly solve the problem. In solving the problem we used the experience of the partners from Serbia.

We plan to proceed the cooperation with the partner from Serbia. We have already jointly developed new projects and we expect the realization of common ideas.

Given that partners from Serbia and Montenegro are connected with the same historical heritage and same language, that makes easy their mutual communication, by developing joint projects we contribute to the European concept of regional development.

We would like to encourage all those who have not applied for grants to do so and feel free to contact the Joint Technical Secretariat and experienced colleagues for any kind of help.

Valentina Šćekić, Executive Director

Measure 1.2 Cross-border initiatives targeting the exchange of people and ideas to enhance the professional and civic society cooperation

Project title: Fostering Economic Development through Enhancing Information Technology and Institutional Capacity Building of Local Governments

	Total eligible costs of the Action	EU contribution
Montenegro	€ 49,070.00	€ 41,270.00
Republic of Serbia	€ 32,102.37	€ 27,102.37
TOTAL	€ 81,172.37	€ 68,372.37

Functional lead applicant:

• NGO Educo Centre Podgorica, Montenegro

Lead applicant:

• NGO Forum for Civil Action, FORCA

Подручје имплементације:

- Србија: Општина Ариље и Општина Пожега
- Црна Гора: Општина Колашин и Општина Андријевица

Трајање пројекта:

- 16.11.2010-15.11.2011

Циљ пројекта:

- Главни циљ пројекта је побољшање социјалне и економске кохезије општине Андријевица и општине Колашин у Црној Гори, општине Ариље и општине Пожега у Србији, социјалну и институционалну инфраструктуру и капацитете.
- Специфични циљеви пројекта су унапређење вештина и знања радника у локалним Управама на подручју ИТ технологије у складу с ЕЦДЛ стандардима, у циљу пружања ефикаснијих услуга грађанима, побољшања вештина управљања, смањења административних трошкова и пословних препрека, те побољшања институционалних капацитета локалне самоуправе с циљем координације донаторских и инвестијских шанси и спровођењу акција на искуснији начин.

Резултати пројекта:

1. Повећавање капацитета десет особа (и једног и другог региона) у циљу оспособљавања за одржавање тренинга запослених у локалним самоуправама, у складу са ЕЦДЛ стандардима, у трајању од једног месеца;
2. Формирана 4 центра за обуку обуку циљне групе током имплементације пројекта;
3. Повећавање нивоа знања и вештина код 50 особа запослених у локалним самоуправама у свакој дајој општини, кроз четири модула која су у складу са ЕЦДЛ стандардима ради постизања повећања продуктивности за 30%, омогућавајући боље пружање услуга грађанима и смањујући административне трошкове за 10%.
4. Омогућавање брже реализације стратешких циљева на националном и локалном нивоу и позитивног утицаја на реформе у ИТ сектору.
5. Унапређење институционалних капацитета локалних самоуправа са циљем унапређења активности координације донатора, као и привлачење страних инвестиција.

Главне пројектне активности:

- 200 локалних службеника из Андријевице, Пожеге, Колашина и Ариља су подигли капацитете у вези са радом на рачунару и добили ЕЦДЛ сертификате;

Location(s) of the action:

- Republic of Serbia - Arilje municipality, Požega municipality
- Crna Gora - Kolašin municipality, Andrijevica municipality

Total duration of the action:

- 16 Nov, 2010-15 Nov, 2011

Objectives of the action

- The main objective of the action is to improve social and economic cohesion of municipalities of Andrijevica and Kolašin in Montenegro and Arilje and Požega in Serbia and social and institutional infrastructure and capacity.
- Specific objectives of the project include improving skills and knowledge of the local government employees in IT technology field in accordance with ECDL standards in order to provide efficient services to citizens, improve management skills, reduce administrative costs and reduce business barriers; and improving institutional capacities of local government with aim to coordinate donor and investment opportunities and implement actions in a more proficient manner.

The results of the project:

1. Two qualified persons from accredited test centers from Serbia and 2 persons from Montenegro will provide training to 10 persons from each side from the eligible area in order to be capable perform ECDL trainings to employees of local government and public enterprises in the cross border region;
2. Training centers will be available for training of the target group during the project implementation and grounds will be provided for further activities in the municipality.
3. Local government employees from Andrijevica, Požega, Kolašin and Arilje municipality will raise capacities regarding necessary IT technology skills and immediately affect productivity at work 30% in a period of one year.
4. To enable faster realization of strategic goals on the national and local strategic level and positively affect reforms in IT sector.
5. Improved institutional capacities of local governments in a defined cross border region will enable structured donor coordination activities and provide grounds for further foreign investments in the region.

Project outputs:

- 200 local government employees from Andrijevica, Požega, Kolašin and Arilje municipality raised capacities regarding necessary IT technology skills and immediately affect productivity at work 30% in a period of one year.

This project is co-funded by the EU

Пројекат Екологијом и спортом заједно ка здравој Европи

Сарадња између две школе започела је пар дана након расписивања првог позива за достављање пројектних предлога за прекограничну сарадњу између Србије и Црне Горе. Пројектни тим школе са Жабљака почео је испитивање пограничне регије у Србији у потрази за поузданим партнером. Након првог разговора препознати су заједнички интереси и могућност сарадње. Након тога одржан је састанак на Жабљаку и формиран заједнички тим који је написао предлог пројекта, а након одобрења исти тим је и имплементирао пројекат.

Добри аспекти су то што је пројектни тим стекао нова знања и вештине, потешкоће су постојале при спровођењу тендера, јер тим није имао искуства у вођењу такве процедуре. Временски услови су нам ометали планиране активности (скијања), а сам почетак пројекта је био померен због земљотреса који је погодио наш град. Све те потешкоће смо превазишли и успели смо да имплементирамо пројекат до краја.

Сарадња између две прекограничне школе је настављена кроз други заједнички пројекат који је одобрен и почело се са његовом имплементацијом.

Користи су вишеструке као размена идеја, успостављање пријатељстава између ученика и наставника обе школе, упознавање ученика са културом и историјом друге регије, стицање нових вештина и знања из области екологије, спорта и здравог начина живота.

Наш савет онима који први пут аплицирају би био да знају да је то велики рад и да ће у току имплементације пројекта наићи на проблеме. Треба да имају стрпљења и да буду спремни на учење у току имплементације, јер има доста ствари за које они нису обучени. У току имплементације стећи ће нова знања и вештине које ће им сигурно бити од користи. Помоћ ће имати и од Заједничког техничког секретаријата, тако да ће све проблеме моћи заједнички да реше.

Мирослав Видић, пројект менаџер, Гимназија Краљево

Мера 1.2: Прекограничне иницијативе усмерене на размену људи и идеја да би се побољшала сарадња стручне јавности и цивилног друштва

Назив пројекта: Екологијом и спортом заједно ка здравој Европи

	Вредност пројекта	Допринос Европске уније
Црна Гора	€ 49.999,20	€ 42.499,20
Република Србија	€ 49.999,50	€ 42.499,50
УКУПНО	€ 99.998,70	€ 84.998,70

This project is co-funded by the EU

Project Together through Ecology and Sports towards Healthy Europe

The Cooperation between the two schools began a few days after the first proposal call for project for cross-border cooperation between Serbia and Montenegro. Project team from Zabljak began to investigate the border regions in Serbia looking for a reliable partner. After the first our interview we identify common interests and opportunities for cooperation. After that, we held a meeting in Zabljak, and formed a joint team that wrote the proposal, and after his approval of implementing the same team implemented the project.

The good aspects are that the project team gained new knowledge and skills, there were difficulties in the implementation of the tender, because we did not have experience in handling such procedures, weather conditions have hampered our planned activities of skiing, and the beginning of the project implementations was postponed due to the earthquake that hit our town. These difficulties were overcome and we were able to implement the project.

The Cross-border cooperation between the two schools was resumed through the second joint project that has been approved and has begun his-implementing.

Benefits are exchanging ideas, establishing friendships among students and teachers of both schools, introducing students to the history and culture other regions, acquiring new skills and knowledge in the field of ecology, sports and healthy lifestyle.

Our advice to those who apply the first time will be to know that it is hard work and that in the course of implementing the project can be failed. You need to have patience and be prepared to learn in the course of implementation, because there are plenty of things for which they are not trained. During implementation, they will acquire new knowledge and skills that will certainly help them in the future. Assistance will also benefit from Joint Technical Secretariat, so they will be able to solve all the problems.

Miroslav Vidić, Project Manager, Grammar School Kraljevo

Measure 1.2 Cross-border initiatives targeting the exchange of people and ideas to enhance the professional and civic society cooperation.

Project title: Together through Ecology and Sports towards Healthy Europe

	Total eligible costs of the Action	EU contribution
Montenegro	€ 49.999,20	€ 42.499,20
Republic of Serbia	€ 49.999,50	€ 42.499,50
TOTAL	€ 99.998,70	€ 84.998,70

Корисник средстава у Србији:

- Гимназија Краљево

Корисник средстава у Црној Гори:

- Средња стручна школа „17. септембар“ Жабљак

Подручје имплементације:

- Република Србија- Краљево
- Црна Гора- Жабљак

Трајање пројекта:

- 16.11.2010 - 29.02.2012.

Циљ(еви) пројекта:

Општи циљ

- Допринос успостављању сарадње међу ученицима, наставницима и родитељима ученика из прекограничних школа са циљем јачања образовне, спортске и културне везе;
- Позитивна промена младих људи у односу на себе, своје вршњаке, своје окружење, здрав начин живота, здраву животну средину, истраживачки и научни рад;

Специфични циљ

- Изградња прекограничне везе међу људима како би се ојачале образовне, културне и спортске везе и корист подједнако области од заједничког интереса;

Резултати пројекта:

1. Успостављена прекогранична комуникација између представника школа, створени услови за комуникацију и истраживачког рада студената и наставника прекограничних школа;
2. Написан и одобрен план рада еколошке секције, школе су оспособљене за спровођење обуке у области екологије, спроведена је обука у области екологије. Перманентно се врши размена знања, искуства и вештина из екологије. Позитивне промене младих у односу на околину, животну средину и истраживање;
3. Написан и одобрен план рада спортске секције, школе су оспособљене за спровођење обуке у области спорта, спроведена је обука из пливања и скијања. Побољшане су спортске вештине ученика, а подигнута је и свест о значају спорта за побољшање начина живота; позитивна промена младих у односу на себе, својих вршњака и здрав начин живота;
4. Реализована промоција прекограничне сарадње и постигнутих резултата пројекта.

Главне пројектне активности:

- Обезбеђивање и опремање адекватног простора за формирање Интернет комуникације у обе школе;
- Успостављање интернет комуникације и израда и одржавања веб презентација;
- Формирање еколошко-спортских секције у обе школе;
- Обезбеђивање услова за истраживачки рад и мониторинг;
- Истраживачки рад и обрада резултата истраживања;
- Формирање базе података;
- Обука процена у области екологије;
- Организација јавних презентација резултата, анализа и референци;
- Обезбеђивање услова за спортске активности спровођења;
- Организација обуке пливања у Краљево;
- Организација обуке скијања на Жабљаку;
- Додела сертификата о завршеној спортској обуци;
- Организација ревијалних такмичења;
- Евалуација спортских активности;
- Дефинисање визуелног идентитета пројекта;
- Припрема и штампање школских часописа са информацијама о пројекту, штампање флајера, штампање мајица са знаком Програма прекограничне сарадње;
- Јавна презентација активности, резултата и циљева пројекта;
- Штампање годишњег билтена.

Functional Lead Beneficiary in Republic of Serbia:

- Grammar School Kraljevo

Lead beneficiary in Montenegro:

- Coeducational Secondary School "17. septembar" Žabljak

Location(s) of the action:

- Republic of Serbia –Kraljevo
- Montenegro –Žabljak

Total duration of the action:

- 16.11.2010 – 29.02.2012.

Objectives of the action

Overall objective(s)

- The contribution to the establishment of the cooperation among students, teachers and students' parents from cross border schools with an aim to strengthen educational, sport and cultural connections;
- The positive change of young people in respect to themselves, their peers, their surroundings, healthy life style, healthy environment, research and scientific work;

Specific objective(s)

- Making the cross border connection among people stronger in order to tighten educational, cultural and sport connections and use the areas of common interest equally.

The results of the project:

1. Cross-border communication between representatives of the schools is established, the conditions for communication and research work of students and teachers of cross-border schools are provided;
2. The material was written and approved, the schools are prepared for conducting the training in the field of ecology, carried out the training in ecology is carried out and the exchange of knowledge, experience and skills is established in the field of ecology, positive changes of the youth in relation to the surroundings, environment and research;
3. The material was written and approved, the schools are prepared for conducting the training in the field of sports; trainings of swimming and skiing are carried out; sports skills of students are improved and student awareness of the importance of sport are enhanced; a positive change of youth in relation to themselves, their peers and a healthy lifestyle;
4. the promotion of cross-border cooperation and achieved results of the project are realized;

Project outputs:

- Providing and equipping an adequate space for the setting up of the Internet communication in Grammar School Kraljevo;
- Providing and equipping an adequate space for the setting up of the Internet communication in Grammar School Zabljak;
- Establishment of the Internet communication and creating and maintenance of the web presentations;
- Formation of ecological-sport sections in both school;
- Creating curriculum of the ecological-sport sections;
- Providing conditions for research work and monitoring;
- Research work and processing of the research results;
- Data base formation;
- Training evaluation in the field of ecology;
- Organization of public presentations of the results, analyses and references;
- Providing conditions for sport activities implementation;
- Organisation of swimming course in Kraljevo;
- Organisation of skiing course at Zabljak;
- Awarding certificates on the finished sport training;
- Organisation of review competitions;
- Evaluation of finished sport activities;
- Defining visual project identity;
- Preparation and printing of school magazines with information on the project, flyers printing, printing T-shirts with CBC programme, project and schools emblems;
- Public presentation of activities, results and project goals;
- Printing of the annual newsletter;
- Final internal project evaluation.

Пројекат Школа за фармере

Имајући у виду да је ово наш први пројекат у оквиру Компоненте II Инструмента за претприступну подршку, у почетку реализације пројекта постојало је извјесно неразумијевање процедура, што смо у току имплементације, уз разумијевање и ангажовање особља Заједничког техничког секретаријата, успјели да превазиђемо.

Партнери су имали писану и личну комуникацију током трајања пројекта. Услијед различитих законских прописа у области пољопривреде у Србији и Црној Гори, у почетку су постојале извјесне неусклађености које су до краја реализације пројекта превазиђене, што је добар основ за даљи наставак успјешне сарадње.

Партнери у Црној Гори су наставили даљу сарадњу кроз пројекат „Обука за пољопривреднике“ реализован у Мојковцу 2011/12. године, вриједан око 23,000 еура.

Сви партнери су научили доста корисних лекција из овог пројекта. Једна од њих је да је важно одбрати добар тим за имплементацију пројекта, друга лекција је да је потребно благовремено и уредно водити документацију (укључујући фото документацију, финасије и остало), трећа лекција је да је важно поштовати све рокове које захтијевају процедуре дефинисане од стране ЕУ.

Кроз програм обуке за незапослена лица у оквиру пројекта смо постигли да се незапослена лица кроз преквалификацију обуче за нова занимања, а потом и упосле што је повећало запосленост у овој регији гдје је овај проблем јако изражен.

Заједнички тренинзи полазника из Црне Горе и Србије ојачали су сарадњу између свих учесника у овом пројекту (факултети, НВО, јавне установе, стручњаци из области агара и сеоског туризма и незапослена лица).

15 полазника обуке у Црној Гори је добило кредите за samozapošljavanje у висини од по 5,000 еура. Успјешном реализацијом овог пројекта 15 лица је добило субвенције од стране Националне службе за запошљавање Републике Србије у укупном износу од 23,227 еура.

Као тим који је већ имао искуства у раду са ЕУ дијелили смо своја искуства са свима који су нам се обратили за савете и помоћ у аплицирању за средства код ЕУ.

Дејан Зејак, НВО Центар за развој агара, Бијело Поље

Мера 1.2: Прекограничне иницијативе усмерене на размену људи и идеја како би се побољшала сарадња стручне јавности и цивилног друштва

Назив пројекта: Школа за фармере

	Вредност пројекта	Допринос Европске уније
Црна Гора	€ 33,301.00	€ 27,610.00
Република Србија	€ 21,423.00	€ 15,158.00
УКУПНО	€ 54,724.00	€ 42,768.00

Корисник средстава у Црној Гори:

- НВО Центар за развој агара, Бијело Поље
- Завод за запошљавање Црне Горе, Биро рада Бијело Поље

Project School for Farmers

Bearing in mind that this is our first project under the Component II of the Instrument for Pre-accession Assistance, at the beginning of the project there was some misunderstanding of the procedures related to the project implementation, but with the understanding and technical assistance provided by the Joint Technical Secretariat staff, we managed to overcome difficulties.

Partners had written and personal communication during the project implementation. Due to different legal regulations in the field of agriculture in the Republic of Serbia and in Montenegro, at the beginning there were some discrepancies that by the end of the project obsolete, which is a good basis for further successful cooperation.

Partners from Montenegro continued to further cooperate in the project "Training for Farmers" implemented in Mojkovac in 2011 – 2012, worth about 23,000 EUR.

All partners have learned some useful lessons from this project: importance of good project team for successful project implementation, the second lesson is that is needed a regular and sound records keeping (including photo documentation, finance, etc.), the third lesson is that it is important to respect the deadlines required by the procedures defined by the EU.

Joint training of unemployed from Serbia and Montenegro strengthened the cooperation between all project participants (faculties, NGOs, public institutions, experts in the field of agriculture and rural tourism, and the unemployed persons).

15 trainees in Montenegro were given credit for self-employment in the amount of 5,000 EUR per trainee. By successful implementation of the project 15 people received grants from the National Employment Service of the Republic of Serbia in the total amount of 23,227 EUR.

Strengthened by the experience of this project, in new calls that followed by the EU in 2011, the NGO Center for Development of Agriculture – Bijelo Polje participated in the Cross-border Program Serbia - Montenegro, as well as the Cross-border Program Bosnia and Herzegovina - Montenegro.

As a team that has experience in working with the EU, we shared our experiences with those who have turned to us for advice and assistance in applying for EU funding.

Dejan Zejak MSc.Agr.Eng., NGO Centre for Development of Agriculture – Bijelo Polje

Measure 1.2 Cross-border initiatives targeting the exchange of people and ideas to enhance the professional and civic society cooperation.

Project title: School for Farmers

	Total eligible costs of the Action	EU contribution
Montenegro	€ 33,301.00	€ 27,610.00
Republic of Serbia	€ 21,423.00	€ 15,158.00
TOTAL	€ 54,724.00	€ 42,768.00

Functional Lead Beneficiary in Montenegro:

- NGO Centre for Development of Agriculture – Bijelo Polje

Корисник средстава у Србији:

- НВО Агрономски Центар, Прибој
- Национална служба за запошљавање Републике Србије, Филијала Пријеполје

Подручје имплементације:

- Црна Гора - Север Црне Горе (подручје општина Бијело Поље и Мојковац)
- Република Србија - Западна Србија (подручје општина Пријеполје и Прибој)

Трајање пројекта:

- 16.11.2010 – 31.01.2012.

Циљ(еви) пројекта:

Општи циљ

- Развити пољопривреду кроз прекограничну сарадњу, јачање процеса производње хране, како би се повећао ниво запослености кроз програм прекограничне сарадње.

Специфични циљ

- Укључити 30 особа у процес производње хране.

Резултати пројекта:

1. У Црној Гори 30 особа (24 мушкарца и 6 жена) је прошло програм обуке. 15 лица (50% полазника обуке) је након обуке, током јула 2011.године уписано у регистар Министарства пољопривреде као пољопривредни произвођачи, сада се бави пољопривредом;
2. У Републици Србији 49 полазника (15 жена и 34 мушкарца) је прошло обуку у оквиру пројекта, док је након обуке, њих 15 добило кредите како би започели свој бизнис у области пољопривредне производње (2 жене и 13 мушкараца);
3. Опремљене су просторије Бироа рада у Бијелом Пољу са потребно аудио-визуелном опремом и канцеларијским намјештајем;
4. Приређен је приручник за полазнике обуке;
5. Укупно је одржано 58 предавања (у Црној Гори 29, у Републици Србији 29);
6. Укупно ангажован 21 предавач (у Црној Гори 12, у Републици Србији 9).

Главне пројектне активности:

- Повећан број запослених у Бијелом Пољу и Мојковцу (Црна Гора), Пријеполју и Прибоју (Република Србија);
- Унапређено знање особа са регистра бироа рада о ефективним методама производње здраве хране;
- Унапређени услови за обуку незапослених у Бијелом Пољу;
- Креиран програм обуке и формиран тим предавача из области производње здраве хране у Црној Гори и Србији.

Partners:

- Employment Agency of Montenegro, Regional Centre Bijelo Polje

Lead beneficiary in Republic of Serbia:

- NGO Agronomic Centre – Priboj

Partners:

- National Employment Service, Branch Office in Prijepolje

Location(s) of the action:

- Montenegro - Montenegro, Northern region (municipalities Bijelo Polje and Mojkovac)
- Republic of Serbia - Serbia, Western region (municipalities Prijepolje and Priboj)

Total duration of the action:

- November 16, 2010 to January 31, 2012

Objectives of the action

Overall objective

- Develop agrar through cross-border cooperation, strengthen the process of food production, increase the rate of employment through the program of cross-border cooperation;

Specific objective

- Include 30 persons into the process of food production;

The results of the project:

1. In Montenegro, 30 people (24 men and 6 women) had passed the training program. 15 people (50% of trainees) is after training, in July of 2011, registered at the Ministry of Agriculture as farmers. They are now engaged in agriculture production;
2. In Serbia, 49 participants (15 women and 34 men) were trained under the project. After the training 15 of them received loans to start their own business in the field of agricultural production (2 women and 13 men);
3. They equipped Employment Agency of Montenegro, Regional Centre in Bijelo Polje training premises with necessary audio-visual equipment and office furniture;
4. Prepared a handbook for trainees;
5. In total 58 lectures conducted (29 in Montenegro, in Serbia 29);
6. In total 21 teachers hired (in Montenegro 12, in the Republic of Serbia 9);

Project outputs:

- Increased number of employees in Bijelo Polje and Mojkovac (Montenegro), Prijepolje and Priboj (Republic of Serbia);
- Increased knowledge of people from the unemployed registry related to the effective methods of food production;
- Improved conditions for the training of unemployed in Bijelo Polje;
- Created training program and formed a team of lecturers in the field of food production in Serbia and Montenegro.

This project is co-funded by the EU

Пројекат Боља сарадња за бољу будућност

Регион северне Црне Горе и Југозападне Србије је некада био једна целина и управо зато има веома велику повезаност у свим сферама живота, а у овом тренутку услед успостављања граница где их некада није било мало смо се удаљили што се тиче привредне сарадње па је овај пројекат имао за циљ да утиче на успостављање и обнављање пословне сарадње субјеката са обе стране границе. Са Факултетом за менаџмент у саобраћају и комуникацијама (ФМСК) имамо сарадњу и још од 2008. године и од тада сарађујемо на пољу науке и истраживања.

Током пројекта смо сарађивали изузетно добро у свим аспектима. Један од циљева овог пројекта је био и креирање неке врсте стратегије за развој заједничких производа у различитим пословним сферама и то је био најтежи део за остваривање јер се ту захтева интензивна сарадња свих учесника пројекта.

Након овог пројекта настављамо сарадњу са ФМСК на промовисању могућности прекограничне пословне сарадње јер сматрамо да имамо сличне природне потенцијале, сличне радне навике и заједничке како садашње тако и потенцијалне пословне партнере.

Савет онима који се први пут аплицирају са пројектом је да се, пре свега, фокусирају на проблем који желе да реше и који је решив и то је најбољи начин да апликација буде одабрана и тако остварују највећу корист у својим заједницама. Важно је да се овим пројектима доказује могућност заједничке сарадње па, ако се може сарађивати на једном пољу, може сигурно и на другим пољима, зато бих охрабрио све оне који имају идеју да крену у израду пројекта и да аплицирају с надом да ће бити позитивни примери успешне прекограничне сарадње.

Шемсудин Пљојовић, пројект менаџер

Мера И.2 Прекограничне иницијативе усмерене на размену људи И идеја у циљу побољшања сарадње стручне јавности и цивилног друштва

Назив пројекта: Боља сарадња за бољу будућност

	Вредност пројекта	Допринос Европске уније
Црна Гора	€ 40,402.00	€ 31,402.00
Република Србија	€ 40,402.00	€ 31,402.00
УКУПНО	€ 80,804.00	€ 62,804.00

Project Better Cooperation for Better Future

Region of Northern Montenegro and Southwest Serbia was altogether and that is why there is a very high correlation in all spheres of life, and at this time due to the establishment of borders where there were no borders, caused little distance in economic cooperation, so that the project was aimed to influence the establishment and renewal of business cooperation entities on both sides of the border.

With the Faculty of Management in Transport and Communications (FMTC) we had cooperation since 2008, and since then we have cooperated in the field of science and research.

During this project implementation we have worked extremely well in all aspects. One of the goals of this project was the creation of some kind of strategy for the development of joint products in different business areas and it was the hardest part of the realisation because it required intensive cooperation of all participants of the project.

We will continue to cooperate with the FMTC after this project in order to promoting cross-border business cooperation, because we think we have similar natural resources, similar work habits and common current and potential business partners.

The advice to those who to apply for the first time with their project proposal is to primarily focus on the issue that they want to solve and which is solvable, and it's the best way to be awarded and getting the greatest benefit to their communities. It is important that these projects demonstrates the possibility of working together, so if you could work in one field, you can easily cooperate in other areas, so I would encourage all those who have an idea to start working on the project, to apply with their project proposal, with the hope that they will be positive examples of successful cross-border cooperation.

Šemsudin Plojović, Project Manager

Measure I. 2: Cross-border initiatives targeting the exchange of people and ideas to enhance the professional and civic society cooperation.

Project title: Better Cooperation for Better Future

	Total eligible costs of the Action	EU contribution
Montenegro	€ 40,402.00	€ 31,402.00
Republic of Serbia	€ 40,402.00	€ 31,402.00
TOTAL	€ 80,804.00	€ 62,804.00

This project is co-funded by the EU

Корисник средстава у Црној Гори:

- Факултет за менаџмент у саобраћају и комуникацијама, Беране

Корисник средстава у Србији:

- Интернационални универзитет у Новом Пазару

Подручје имплементације:

- Југозападна Србија, Сјеверна Црна Гора

Трајање пројекта:

- 12 месеци

Циљ пројекта:

- Развити јасне и научно утемељене концепте и идеје како побољшати конкурентност пограничног подручја (нарочито малог и средњег предузетништва, туризма и пољопривреде) уз суделовање високошколских институција и релевантних заинтересованих страна са обе стране границе;
- Подизање свести о реалним потенцијалима за развој пограничног региона;
- Развити стратегију будуће сарадње између високообразовних институција у пограничној области.

Резултати пројекта:

1. Развијени јасни и научно засновани концепти и идеје за унапређење конкурентности економије у пограничном региону (нарочито у области МСП-а, туризма и пољопривреде);
2. Повећана свест о стварним могућностима за развој пограничног региона;
3. Развијена стратегија за будућу сарадњу између Интернационалног универзитета у Новом Пазару и Факултета из Берана;

Главне пројектне активности:

- Припрема, објављивање и промоција позива за предају радова везаних за побољшање сарадње у пограничној области Србије и Црне Горе;
- Постављање и одржавање интернет сајта;
- Прегледање и одабир радова за конференцију;
- Организовање четири научне конференције, две у Новом Пазару, те по једну у Беранама и Рожајама о заједничком развоју и сарадњи у кључним областима економије пограничне области уз учешће свих релевантних заинтересованих страна са обе стране границе;
- Објављивање научних радова и резултата научних конференција;
- Састанци радне групе ради процене и одабира идеја које високошколске установе могу подржати у будућности, и развој стратегије будуће сарадње;
- Организовање финалне конференције под називом "Боља сарадња за бољу будућност" на којој су представљени резултати пројекта.

Functional lead beneficiary in Montenegro:

- Faculty for Management in Traffic and Communication, Berane

Lead beneficiary in the Republic of Serbia:

- International University of Novi Pazar

Location(s) of the action:

- South West Serbia – North Montenegro

Total duration of the action:

- 12 months

Objectives of the action

Overall objective(s)

- Establish a long term partnership between higher education institutions of the border area in order to jointly support long-term economic and social development of the area.

Specific objective

- Develop clear and scientifically based concepts and ideas how to improve competitiveness of border region economies (especially of SME sector, tourism and agriculture) with joint participation of higher education institutions and relevant stakeholders and contributors from both side of the border;
- Raise awareness about the real potential for development of the border region;
- Develop strategy for future cooperation between higher education institutions in the area.

The results of the project:

1. Develop a clear and scientifically based concept and ideas how to improve competitiveness of border region's economies (especially of SME sector, tourism and agriculture);
2. Increased awareness about real possibilities and potential for development of the border region;
3. Developed strategy for future cooperation between Universities in Novi Pazar and Faculty in Berane in supporting selected ideas.

Project outputs:

- Published call for articles about improving cooperation and development of Serbia-Montenegro border region;
- Established website of the initiative;
- Four scientific conferences, two in Novi Pazar, one in Berane and one in Rožaje about joint development and cooperation in core economic sectors of the border area with participation of relevant stakeholders from both sides of the border;
- Published scientific papers and result of the scientific conferences;
- Meetings of the Workgroup to assess and select ideas which Higher education institutions can support in the future, and develop strategy for future cooperation;
- Final conference named "Better cooperation for better future" were the result of the project were presented.

Пројекат Развој локалне заједнице кроз образовање

Пројекат је осмишљен како би се иницирало стварање образовне мреже у прекограничним регионима Србије и Црне Горе кроз партнерство за развој заједнице, оснажило лидерство у руралним срединама, промовисало локалне иницијативе и презентовали програми за развој социјалне одговорности у школама. Да би унапредили ситуацију у којима су млади као главна циљна група, све пројектне активности су осмишљене тако да утичу на мењање културе образовања практичном применом иновативних програма који покрећу акције, предузетништво, уводе социјалну одговорност, и на тај начин, жајају везе између цивилног сектора и образовних институција у региону.

Партнерске организације су сарађивале још од 2004. године у оквиру мреже "Школа Плус" и идеја за пројекат је настала на основу искуства стеченог у реализацији малих прекограничних активности. Планирамо да сарађујемо и у наредном периоду.

Период имплементације од 12 месеци је углавном протекао без проблема, док је период припремања извештаја обележен веома лошим временским условима, када су партнери из Црне Горе више од месец дана били под снегом.

Како је концепт пројекта заснован на решавању проблема и стицању предузетничких вештина верујемо да ће новооснажени млади лидери то искористити за побољшавање услова у којима живе покретањем иницијатива на локалу. Кроз стратешки приступ тренингу, демонстрацији и умрежавању укључили смо младе у обнову њихових заједница дајући им могућност за активну партиципацију и да самостално организују тренинге. Наставници су проширили своја искуства организовањем активности у школском и ваншколском окружењу са различитим групама.

Наша препорука будућим апликантима у прекограничним регионима је да покушају да осмисле пројекте који би створили блиске везе између малих и неразвијених средина за проналажење и решавање заједничких проблема, као и за повезивање младих са вршњацима из суседних земаља.

Милан Ђорђевић, пројект менаџер
Веселинка Пековић, пројект менаџер

Мера И. 2 Прекограничне иницијативе усмерене на размену људи И идеја у циљу побољшања сарадње стручне јавности и цивилног друштва

Назив пројекта: Развој локалне заједнице кроз образовање

	Вредност пројекта	Допринос Европске уније
Црна Гора	€ 34,501.46	€ 30,315.25
Република Србија	€ 42,854.67	€ 36,413.61
УКУПНО	€ 77,356.13	€ 66,728.86

Корисник средстава у Србији:

- Удружење грађана "Денизен Центар за грађански активизам"

Корисник средстава у Црној Гори:

- Јавна предшколска установа "Сестре Радовић" Колашин

Партнери:

- НВО "Родитељи за ученике"

Project Community Development through Education

The action was designed to support the establishment of educational network in the cross-border region of Serbia and Montenegro by creating a partnership for community development, empowering local leadership in rural communities, promoting grassroots initiatives and introducing self-government program in schools. In order to improve the situation of the target groups the activities of the action have been designed to change the culture of education in schools and communities using the innovative programs on the development of community actions, entrepreneurship and leadership as well as social responsibility and common fund to strengthen and broaden the third sector and educational activities of small and rural communities of the region.

The idea was initially born during the previous cooperation of the partner organisations, as we had cooperated within the School Plus Network and implemented some small projects within it since 2004. The cooperation will last into the future.

The implementation of the project mostly went well within the twelve-month period but the period for preparing the project reports was completely different, as the Montenegrin partners of Kolašin were not in situation to work at all for almost a month as their region was completely separated from the rest of the country because of the rough weather condition.

Since the training and the concept behind this project is to teach citizens how to use entrepreneurial and business skills to solve social problems, it is hoped that as these new, motivated individuals begin working at the grassroots level that the situation of these communities will improve. Through a strategic approach to training, community demonstration, youth engagement and networking we engaged young leaders in revitalizing their communities from the grassroots and stimulate communities throughout the cross-border region to adapt young people participation, empowered local youth by enabling them to become skilled trainers and elementary school teachers to gain more experience in community based activities.

Our recommendation for future applicants is to develop projects that can build closer ties amongst small and rural community citizens in the cross-border region by enabling them to work on common projects and address common problems as well as to connect youth and community development practitioners with their peers in neighbouring countries.

Milan Djordjevic, Project Manager,
Veselinka Pekovic, Project Manager

Measure I. 2: Cross-border initiatives targeting the exchange of people and ideas to enhance the professional and civic society co-operation.

Project title: Community Development through Education

	Total eligible costs of the Action	EU contribution
Montenegro	€ 34,501.46	€ 30,315.25
Republic of Serbia	€ 42,854.67	€ 36,413.61
TOTAL	€ 77,356.13	€ 66,728.86

Functional lead beneficiary in the Republic of Serbia:

- Citizens' Association "Denizen Centre for Civic Activism"

Lead beneficiary in Montenegro:

- Public Pre-School Institution "Sestre Radović"

Partners:

- NGO Parents for Pupils

Подручје имплементације:

- Црна Гора: Колашин, БијелоПоље, Никшић, Даниловград, Пљевља и Беране
- Србија: Нова Варош, Прибој, Пријеполје, Врњачка Бања и Краљево.

Трајање пројекта:

- 12 месеци

Циљеви пројекта:

- Оснаживање локалних иницијатива у малим и руралним заједницама прекограничних региона Србије и Црне Горе;
- Организовање тренинга за развој социјалног предузетништва и лидерства у заједницама прекограничних региона припремајући нову генерацију тренера и локалних лидера који су оспособљени да се суочавају са комплексним ситуацијама које доводе до социјалних и економских побољшања;
- Пружање подршке стварању образовне мреже која би својим активностима у прекограничним регионима Србије и Црне Горе успоставила стварање партнерства за развој локалне заједнице повезивањем образовних институција и организација цивилног друштва.

Резултати пројекта:

1. Одржавањем четвородневног прекограничног тренинга за тренера 23 наставника и лидера организација грађанског друштва је обучено за примену иновативних метода;
2. У 10 локалних заједница су организоване локалне активности, које су осмислили и реализовали полазници тренинга за тренера, уз учешће 260 младих и 60 одраслих;
3. Обуке за наставнике и представнике организација грађанског друштва за примену програма "Јавна достигнућа" одржане су у Србији и Црној Гори за, укупно, 41 полазника;
4. 136 ученика основно школског и средњошколског узраста учествовало је у серији радионица за примену програма "Јавна достигнућа" као чланови 12 радних група у 11 локалних заједница;
5. 90 ученика завршног семинара, по 45 из Србије и Црне Горе, разменило је искуства стечена током реализације пројекта;
6. У сарадњи са шест образовних институција у региону осмишљено је и реализовано 10 програма обуке младих за развој социјалног предузетништва.

Главне пројектне активности:

- Дводневни припремни састанак у Колашину;
- Тренинг за тренера, четири дана у Колашину;
- Радионице за локалне лидере у Новој Вароши, Прибоју, Пријеполју, Бијелом Пољу, Колашину и Никшићу;
- Основни тренинг за примену програма "Јавна достигнућа" – петодневне активности у Колашину и Врњачкој Бањи;
- Серија радионица програма "Јавна достигнућа" у Србији и Црној Гори;
- Завршни семинар за 90 учесника, по 45 из Србије и Црне Горе, у Врњачкој Бањи.

Location(s) of the action:

- Montenegro: Kolašin, Bijelo Polje, Nikšić, Danilovgrad, Pljevlja and Berane
- Serbia: Nova Varoš, Priboj, Prijepolje, Vrnjačka Banja and Kraljevo.

Total duration of the action:

- 12 months

Objectives of the action

- The overall objectives of the action were:
- To encourage grassroots initiatives in the cross-border region, particularly those which impact smaller and rural communities in the cross-border region between Serbia and Montenegro;
- To provide leadership and entrepreneurial training in communities throughout the cross-border region of the two countries preparing a new generation of trainers and local leaders to take on the kinds of complex situations that emerge as rural communities seek economic and social viability, and
- To increase cooperation and networking between democratic practitioners and educators, civil society organizations and institutions of the cross-border region of Serbia and Montenegro;
- The specific objective was to support the establishment educational network in the cross-border region of Serbia and Montenegro by creating a partnership for community development, empowering local leadership in rural communities and introducing social responsibility program at local schools.

The results of the project are:

1. 23 teachers or leaders of local NGOs and educational organizations trained in innovative methods as local entrepreneurial trainers during the cross-border training of trainers;
2. 21 newly trainees organised activities within 10 local communities and 260 young people and 60 adults participating in local communities' workshops;
3. 41 teachers or young community leaders of local communities trained in innovative methods for civil society building and Public achievement programme implementation;
4. 136 elementary or secondary school students who participated in the workshops of the educational programme for social responsibility development at 11 local communities of the cross-border region as members of 12 working groups;
5. 90 persons, 45 of Montenegro and 45 of Serbia, participated in the final seminar at Vrnjačka Banja;
6. 10 local educational training programmes were developed in cooperation with 6 local educational institutions.

Project outputs:

- Planning and Preparatory Meeting at Kolašin, Montenegro for 2 days;
- Training for Trainers at Kolašin, Montenegro for 4 days;
- Workshops for local leaders at Nova Varoš, Priboj, Prijepolje, Bijelo Polje, Kolašin and Nikšić;
- Basic Training for Public Achievement Programme Implementation – A five-day activity for 2 groups of participants at Kolašin, Montenegro and at Vrnjačka Banja, Serbia;
- PA Workshops in Local Communities of the cross-border region of Serbia and Montenegro;
- Final Seminar for 90 participants: 2 groups x 45 participants of both countries of the cross-border region at Vrnjačka Banja, Serbia.

This project is co-funded by the EU

Пројекат Сарадња брише границе

Сели смо заједно као две невладине организације са обе стране границе и дефинисали проблеме који постоје када је у питању живот обичних грађана у пограничним деловима Србије и Црне Горе. Дефинисали смо проблеме који се односе на недостатак малих животних активности које живот значе са обе стране границе. Сарадња између организација датира од пре десет година. Искуства током реализације пројекта била су сјајна. Потврдила су да су грађани жељни комуникације и сарадње у пограничним деловима Србије и Црне Горе. Добри аспекти су дружење и пријатељство које смо изградили. Кроз пројекат смо повезали велики број грађана и младих људи да почну заједно размишљати о будућности и нормалном животу у пограничним деловима Србије и Црне Горе.

Ми смо сарадњу наставили кроз две конференције које смо одржали у циљу унапређења живота у пограничним деловима Србије и Црне Горе. То је одрживост пројекта. Користи су огромне само их треба дефинисати и активно радити на њима.

Саветовали би новим апликантима да буду упорни и стрпљиви, да науче сваку фазу, од писања, имплементације па до извештавања на пројекту.

Сретно свима.

Слободан Мартиновић, пројект менаџер

Мера 1.2: Прекограничне иницијативе усмерене на размену људи и идеја како би се побољшала сарадња стручне јавности и цивилног друштва

Назив пројекта: Сарадња брише границе

	Вредност пројекта	Допринос Европске уније
Црна Гора	€ 27,870.00	€ 23,689.50
Република Србија	€ 27,870.00	€ 23,689.50
УКУПНО	€ 55,660.00	€ 47,379.00

Корисник средстава у Србији:

- НВО Центар за истраживање у политици „Аргумент“ Пријепоље

Корисник средстава у Црној Гори:

- НВО „Бонум“, Пљевља

Project Co-operation erases the border

In order to define problems that exist related to living conditions of ordinary people in the border regions of Serbia and Montenegro, we sat together as two non-governmental organizations from both sides of the border. We have identified the problem related to the lack of small life's activities which are from significant importance on both sides of the border.

Cooperation between organizations dates back for ten years. Experiences gained during the project implementation were great. The project confirmed that the people are willing to communicate and cooperate in the border areas of Serbia and Montenegro. Good aspects of the project are intimacy and friendship we have built. Through the project we have connected large number of citizens and youth to start thinking together about future and normal life in the bordering regions of Serbia and Montenegro.

We continue cooperation through two conferences we held in order to improve life in bordering regions of Serbia and Montenegro. That is the project sustainability. The benefits are enormous, but it is needed to be defined and actively working to realize benefits.

We would advise new applicants to be persistent and patient, to learn as much as possible on every stage, from writing, over implementation, to the reporting on the project.

Good luck to everyone.

Slobodan Martinović, Project Manager

Measure 1.2: Cross-border initiatives targeting the exchange of people and ideas to enhance the professional and civic society cooperation.

Project title: Co-operation erases the border

	Total eligible costs of the Action	EU contribution
Montenegro	€ 27,870.00	€ 23,689.50
Republic of Serbia	€ 27,870.00	€ 23,689.50
TOTAL	€ 55,660.00	€ 47,379.00

Functional lead beneficiary in the Republic of Serbia:

- NGO Center for Research in Politics "Argument" Prijepolje

Lead beneficiary in Montenegro:

- NGO "Bonum", Pljevlja

This project is co-funded by the EU

Партнери:

- НВО „Буковица“
- НВО „Пљеваљски женски центар“

Подручје имплементације:

- Пријепоље и Пљевља

Трајање пројекта:

- 10 месеци

Циљ пројекта:

Општи циљ:

- Сарадња људи, заједница и привреда, како би заједно допринели развоју међусобне сарадње уз коришћење људских, природних и економских ресурса.

Специфични циљеви:

- Успостављање редовне аутобуске линије између Пљеваља и Пријепоља;
- Презентација културног наслеђа Пљеваља и Пријепоља;
- Повезивање младих људи кроз спортске активности;
- Оснаживање цивилног друштва у пограничној области, кроз образовни камп за младе на теме волонтеризма, екологије, злостављања, демократије и оснаживање предузетништва код младих;
- Представљање и оснаживање волонтеризма код младих, успостављање волонтерског образовног кампа за активно учешће у побољшању статуса младих људи у Пљевљима и Пријепољу;
- Успостављање волонтерских центара у Пљевљима као и успостављање неформалне мреже „ВОЛОНТЕРИЗАМ“

Резултати пројекта:

1. Одржане културне презентације у Пријепољу и Пљевљима;
2. Одржане спортске активности за младе у Пријепољу и Пљевљима;
3. Одржани Волонтерски кампови за младе у Пријепољу и Пљевљима;
4. Израђен заједнички веб сајт Пријепоље-Пљевља;
5. Формирана Волонтерска мрежа „Волонтер“.

Главне пројектне активности:

- Културне презентације у Пријепољу и Пљевљима;
- Спортске активности за младе у Пријепољу и Пљевљима;
- Волонтерски кампови за младе у Пријепољу и Пљевљима;
- Израда заједничког веб сајта Пријепоље-Пљевља;
- Формирање Волонтерске мреже „Волонтер“.

Partners:

- NGO "Association of citizens of Bukovica"
- NGO "Pljevljas women area"

Location(s) of the action:

- Prijepolje, Pljevlja

Total duration of the action:

- 10 months

Objectives of the action:

Overall objective: Cooperation between people, communities and the economy, as they all contribute to the development of cooperation with the use of human, natural and economic resources.

Specific objectives:

- Establishing of regular transport line between cities Pljevlja and Prijepolje;
- Presentation of cultural heritage of two cities, Pljevlja i Prijepolje;
- Connecting young people through the sports activities;
- Strengthening of civil society in cross-border area, through the -Youth educational camp on themes volunteering, ecology, substance abuse, democracy, strengthening of the youth entrepreneurial;
- Presentation and strengthening young volunteers, establishing volunteer educational and work camp for active participation in improving status of young people in Pljevlja and Prijepolje;
- Forming Volunteers Centers in Pljevlja and Prijepolje, and forming the Informal Network "VOLUNTERISM".

The results of the project:

1. Cultural presentations held in Prijepolje and Pljevlja;
2. Held-to youth sporting activities in Prijepolje and Pljevlja;
3. Was held Volunteer Youth Camps in Prijepolje and Pljevlja;
4. Made-joint Web site Prijepolje and Pljevlja;
5. Volunteer-established network of "volunteer";

The main project activities:

Project outputs:

- Cultural presentations in Prijepolje and Pljevlja;
- Sports activities for young people in Prijepolje and Pljevlja;
- Volunteer Youth Camps in Prijepolje and Pljevlja;
- Creating a common web-site Prijepolje Pljevlja;
- Formation of the Volunteer "Volunteer".

Vlada Republike Srbije
Kancelarija za evropske integracije,
Sektor za programe prekogranične i
transnacionalne saradnje
Nemanjina 34, 11000 Beograd, Srbija
The Republic of Serbia, Government
European Integration Office,
Department for Cross-Border and Transnational
Cooperation Programmes
34 Nemanjina St., 11000 Belgrade, Serbia
www.evropa.gov.rs

Vlada Crne Gore
Ministarstvo vanjskih poslova
i evropskih integracija
Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
Government of Montenegro
Ministry of Foreign Affairs and
European Integration
2 Stanka Dragojevića St., 81000 Podgorica,
Montenegro
www.mip.gov.me

Joint Technical Secretariat
36 Valterova St., 31300 Prijepolje, Serbia
+381 (0)33 712 370
Antenna Bijelo Polje
Tržni centar Radnički dom, nn Slobode St.,
84000 Bijelo Polje, Montenegro
+382 (0)50 431 282
E-mail: jts@cbcsrb-mne.org
www.cbcsrb-mne.org

This project is co-funded by the EU